

Práce s dětmi s odloženou školní docházkou v mateřské škole

Sára Hráčková

Bakalářská práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Sára Hráčková**
Osobní číslo: **H200094**
Studijní program: **B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Práce s dětmi s odloženou školní docházkou v mateřské škole**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury týkající se školní připravenosti dítěte na vstup do základní školy.

Vymezení teoretických východisek zaměřených na odklad školní docházky dítěte předškolního věku.

Zpracování vzdělávacího plánu pro děti s odloženou školní docházkou v mateřské škole.

Realizace a ověření vzdělávacího plánu ve vybrané mateřské škole.

Evaluace vzdělávacího plánu a zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- Bednářová, J., & Šmardová, V. (2016). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Edika.
- Copple, C. (2010). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children from Birth Through Age 8*. National Association for the Education of Young Children.
- Dandová, E., Kropáčková, J., Nádvoříková, H., Pravcová, D., & Příkazská, I. (2018). *Školní zralost a odklady školní docházky*. Raabe.
- Majerčíková, J. (2017). Odklady povinné školní docházky v perspektivě učitelek mateřských škol. *Orbis scholae*, 11(1), 9–30. http://www.karolinum.cz/ink2_stat/index.jsp?include=AUC_clanek&id=4862&casopis=1201&zalozka=0&predkl=0
- Otevřelová, H. (2016). *Školní zralost a připravenost*. Portál.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Barbora Petrů Puhrová, Ph.D.**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **11. ledna 2024**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2024**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 11. ledna 2024

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně 23. 4. 2024.

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě

pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zaměřuje na práci s dětmi s odloženou školní docházkou. Cílem této práce je objasnit souvislosti spojené s odklady školní docházky, identifikovat problémy i možné zlepšení v práci s nimi a navrhnout konkrétní doporučení pro zlepšení při práci s dětmi s odloženou školní docházkou. V teoretické části je cílem vymezit předškolní vzdělávání a také teoretická východiska spojená s odklady školní docházky. Na základě teoretického vstupu jsou vytvořeny vzdělávací plány pro tři děti s odkladem školní docházky, které jsou následně realizovány ve vybrané mateřské škole. Cílem praktické části je eliminovat nedostatky školní zralosti dětí a připravit je tak na další vzdělávání. Součástí realizace je průběžné hodnocení, které slouží k dalšímu doporučení vzdělávání dětí.

Klíčová slova: školní zralost, školní připravenost, diagnostikování předškolního vzdělávání, dítě s odloženou školní docházkou, individuální vzdělávací plán

ABSTRACT

The thesis focuses on working with children with delayed school entry. The aim of the thesis is to elucidate the contexts associated with delayed school entry, identify problems as well as possible improvements in working with them, and propose specific recommendations for improvement in working with children with delayed school entry. In the theoretical part, the aim is to define preschool education and the theoretical foundations associated with delayed school entry. Based on the theoretical input, educational plans are created for three children with delayed school entry, which are subsequently implemented in a selected kindergarten. The aim of the practical part is to eliminate deficiencies in school readiness of children and prepare them for further education. The implementation includes ongoing evaluation, which serves as a further recommendation for education of children.

Keywords: school readiness, school preparedness, diagnosis of preschool education, child with delayed school entry, individual education plan

PODĚKOVÁNÍ

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí své bakalářské práce PhDr. Barboře Petřů Puhrové, Ph.D., za odborné vedení, cenné rady, trpělivost a ochotu vést mě správným směrem.

Děkuji také své rodině a přátelům za trpělivost, porozumění a podporu. Bez vás bych nebyla schopna zvládnout náročné tempo a stres spojený s psaním bakalářské práce.

Obzvláště děkuji mateřské škole, která mi poskytla bližší informace a umožnila realizaci praktické části bakalářské práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VZDĚLÁVÁNÍ DÍTĚTE PŘED NÁSTUPEM DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY	12
1.1 PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ PODLE RVP PV	13
1.2 VÝZNAM DIAGNOSTIKOVÁNÍ V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ	14
2 PŘECHOD DÍTĚTE Z MATEŘSKÉ DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY.....	18
2.1 ŠKOLNÍ ZRALOST A PŘIPRAVENOST	18
2.2 SLOŽKY ŠKOLNÍ ZRALOSTI.....	19
2.3 ZÁPIS DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY	23
2.4 ŠKOLNÍ NEZRALOST.....	24
2.5 DOPADY ŠKOLNÍ NEZRALOSTI A NEPŘIPRAVENOSTI.....	24
2.5.1 Přípravné třídy.....	24
2.5.2 Odklad školní docházky.....	25
2.5.3 Role učitele mateřské školy a spolupráce s rodiči při odkladu školní docházky dítěte	25
2.5.4 Individuální vzdělávací plán a plán pedagogické podpory	28
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	29
3 CHARAKTERISTIKA A CÍLE PRAKTICKÉ ČÁSTI	30
4 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD Č. 1	33
4.1 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE	33
4.2 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD	33
4.3 PRŮBĚH VÝVOJE CHLAPCE.....	37
4.4 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ CHLAPCE NA KONCI PRVNÍHO POLOLETÍ	39
4.5 NÁMĚTY A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	41
5 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD Č. 2	42
5.1 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE	42
5.2 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD	42
5.3 PRŮBĚH VÝVOJE DÍVKY	45
5.4 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ DÍVKY NA KONCI PRVNÍHO POLOLETÍ	49
5.5 NÁMĚTY A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	50
6 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD Č. 3	52
6.1 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE	52
6.2 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD	52
6.3 PRŮBĚH VÝVOJE CHLAPCE.....	56
6.4 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ CHLAPCE NA KONCI PRVNÍHO POLOLETÍ	60

6.5	NÁMĚTY A DOPORUČENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	61
7	EVALUACE VZDĚLÁVACÍCH PLÁNŮ	62
	ZÁVĚR	64
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	65
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	67
	SEZNAM PŘÍLOH	68

ÚVOD

Vstup dítěte do základní školy je velmi významnou součástí jeho života a také velkou životní zkouškou, kdy dítě před nástupem do základní školy jde k zápisu. Na to, zda je na základní školu dítě připravené a zralé, tak aby ji zvládlo, se soustředí nejen rodiče, ale i učitelé mateřských škol. Pokud dítě na školu připravené a vývojově zralé není, přistupují rodiče k odkladu školní docházky. O odkladech školní docházky se v České republice hovoří čím dál tím více. Přechod dítěte z mateřské do základní školy by měl být plynulý a dítě by na základní školu mělo být zralé a připravené. Pokud tomu tak není, dochází k doporučení odkladu školní docházky, kdy je dítě na doporučení odesláno do pedagogicko-psychologické poradny, a samotný odklad školní docházky je závislý pouze na rozhodnutí zákonných zástupců dítěte. Pokud je dítěti povolen odklad školní docházky, zůstává o rok déle v mateřské škole, nebo rodič může požádat o přesun dítěte do tzv. přípravných tříd. Ať se rodiče rozhodnou jakkoliv, měla by pokračovat intenzivní práce s dítětem v jeho vývoji a rozvoji, aby došlo k dorovnání školní zralosti. Odklady školní docházky jsou ve školství důležitým tématem, neboť ovlivňují činnost učitelky a vzdělávací proces. V této souvislosti jsem se v bakalářské práci zaměřila na práci s dětmi s odloženou školní docházkou. Protože sama pracuji v mateřské škole, kde máme děti s odkladem školní docházky v rámci heterogenních tříd, bylo toto téma pro mě známé, mohla jsem se jím zabývat do hloubky a budu moci využít získané informace i zkušenosti dále v mé praxi.

Teoretická část práce je zaměřena na vymezení klíčových pojmů souvisejících s odklady školní docházky a objasněním školní zralosti a připravenosti. Na základě získaných teoretických poznatků jsem si v praktické části práci zpracovala vzdělávací plány pro děti s odkladem školní docházky. Měla jsem možnost plán realizovat ve vybrané mateřské škole, a protože v současnosti se v mateřské škole nachází tři děti s odkladem školní docházky, zaměřila jsem se na práci s každým z nich. Na základě vytvořených a zrealizovaných vzdělávacích plánů jsou zpracovány následné hodnocení a další doporučení pro další vzdělávání dítěte.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VZDĚLÁVÁNÍ DÍTĚTE PŘED NÁSTUPEM DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Každé dítě, které se narodí, se již od narození něčemu učí, po dobu prvních let svého života se dítě nejvíce učí a přijímá od svých rodičů, kteří ho vychovávají. Významný faktor ovlivňující výchovu a vzdělávání představují také širší rodina a společnost. Když dítě vyroste a dovrší tři roky, je v tzv. starším předškolním věku, což znamená, že může, ale nemusí nastoupit do mateřské školy, která následně doplňuje a podporuje výchovu rodinnou. Je také důležité zmínit, že děti dovršujících pět let, téhož roku již musí zahájit povinnou předškolní docházku. To znamená, že rodiče (zákonní zástupci dítěte) jsou povinni přihlásit dítě k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole. Dítě by mělo do mateřské školy pravidelně docházet na čtyři hodiny denně, a pokud se tak nestane, rodiče jsou povinni dítě omluvit. Toto vzdělávání je bezplatné, a je tak umožněno všem dětem (Dandová et al., 2018). Předškolní vzdělávání je tedy umožněno i dětem ze sociálně znevýhodněných rodin.

V posledním roce dítěte před nástupem do základní školy hraje velkou roli mnoho faktorů a to, zda dítě chodilo do mateřské školy již dříve a jak pravidelná je jeho docházka. Děti, které navštěvují mateřskou školu od tří let, mají snadnější přechod do základní školy a pak také samotné zvládnutí dalšího vzdělávání. Zavedení povinného posledního roku předškolního vzdělávání považují za správné rozhodnutí, protože děti, které mateřskou školu navštěvují pravidelně, jsou připraveny na další vzdělávání, a může se tak eliminovat počet odkladů školní docházky, kterými se budu zabývat v další kapitole.

Doposud realizované výzkumy poukazují na to, že děti, které do mateřské školy docházejí, mají výhodu v dalším vzdělávání a mají šanci na získání kvalitního vzdělání (Greger et al., 2015). Pokud se zaměříme na školní úspěšnost, je důležité přihlížet k faktorům ovlivňujícím vzdělávání, mezi které patří kvalita vzdělávacích programů, sociokulturní podmínky, kvalita pedagogického působení, a to zejména pro vzdělávání dětí ze znevýhodněného prostředí (Greger et al., 2015).

Pro charakteristiku období dítěte před vstupem do základní školy považují za důležité si vyznačit a objasnit několik souvisejících pojmů. Prvním z nich bude určitě předškolní pedagogika. Pojem *předškolní pedagogika* je různě pojímán autory, např. Průcha & Kořátková (2013) ji definují jako „jednu z oblastí teorie a výzkumu obecné pedagogiky a má svůj vědecký základ vymezený výchovou a vzdělávacími procesy, jejichž středem je dítě předškolního věku“ (Průcha & Kořátková, 2013, s. 49). Z výše uvedené

definice je zřejmé, že se jedná o výchovně vzdělávací proces, který je utvářen z výchovných metod, a učitel je zde iniciátorem, organizátorem a hodnotitelem. V mateřské škole probíhá předškolní vzdělávání, které je:

V souladu s principy kurikulární politiky zformulovanými v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR (tzv. Bílé knize) a zakotvenými v zákoně č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školském zákoně), ve znění pozdějších předpisů, se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání dětí, žáků a studentů zpravidla od 2 do 19 let (RVP PV, 2021, s. 4).

Dále jsou pak kurikulární dokumenty tvořeny státem, mezi které patří Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy. Na ně pak navazují dokumenty vytvořené školou, a to školní vzdělávací programy, podle kterých probíhá vzdělávání v určitých školách. Pro mateřské školy je vytvořen RVP PV, který blíže představíme v následující podkapitole.

1.1 Předškolní vzdělávání podle RVP PV

RVP PV jasně stanovuje úkoly a cíle, které učitelé na základě jimi společně vytvořených a ředitelem schválených ŠVP plní. Podle dokumentu RVP PV má předškolní vzdělávání *„rozdíjet osobnost dítěte, podporovat jeho tělesný rozvoj a zdraví, jeho osobní spokojenost a pohodu, napomáhat mu v chápání okolního světa a motivovat je k dalšímu poznávání a učení, stejně tak i učit dítě žít ve společnosti ostatních a přibližovat mu normy a hodnoty touto společností uznávané“* (RVP PV, 2021, s. 7). Předškolní vzdělávání je provozováno mateřskými školami, které doplňují a podporují rodinnou výchovu. Toto vzdělávání má dítěti usnadnit další jak životní, tak i vzdělávací cestu. S tím souvisí jeden z hlavních úkolů, kterým je *„vytvářet dobré předpoklady pro pokračování ve vzdělávání tím, že za všech okolností budou maximálně podporovány individuální možnosti dětí, a bude tak každému dítěti umožňováno dospět v době, kdy opouští mateřskou školu“* (RVP PV, 2021, s.7). Pomocí cílů a klíčových kompetencí vymezených RVP PV tohoto úspěchu lze dosáhnout. Klíčové kompetence mají podobu výstupů a jedná se o *„soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot“* (RVP PV, 2021, s. 10). Na základě cílů krátkodobých i dlouhodobých plní mateřské školy také diagnostickou funkci, která poskytuje zpětnou vazbu a napomáhá k dosažení našich cílů a výsledků (Syslová & Štěpánková, 2019). Diagnostice se budeme více věnovat v další podkapitole.

1.2 Význam diagnostikování v předškolním vzdělávání

Každý stupeň vzdělávání má návaznost. Mezi určitými stupni dochází k prověřování schopností, dovedností a celkové způsobilosti jedince. Pouze u přechodu z primárního do nižšího sekundárního vzdělávání probíhá bez přezkoušení (Majerčíková, 2017). Všechny přesuny z určitých stupňů vzdělávání jsou pro děti velmi významné a důležité. Jsou ovlivněny několika faktory, a to jak vnějšími, tak vnitřními. Velkým významem předškolního vzdělávání je vytvoření dobrých předpokladů pro navazující vzdělávání.

V mateřských školách učitelé vedou dětem pedagogickou diagnostiku, na jejímž základě je možné vidět, jak se dítě vyvíjí, ve kterých oblastech je oslabené, či naopak vyniká. Diagnostika dítěte předškolního věku nám může ukázat a napovědět, zda je dítě na konci předškolního vzdělávání zralé na vstup do základní školy. Na základě této diagnostiky může učitel rodičům vysvětlit, v čem je dítě nezralé, a navrhnout jim řešení, kterým může být např. návštěva pedagogicko-psychologické poradny. Dalším řešením mohou být edukativně stimulační skupiny, speciální pedagogické centrum, logopedické vyšetření a případné přerazení dítěte do logopedické třídy (Bednářová & Šmardová, 2015). K tomu, aby diagnostika ze strany učitele byla úspěšná, je důležité, aby měl učitel osvojeny a rozvinuty diagnostické dovednosti (Bednářová et al., 2018).

K hodnocení dětí v mateřské škole slouží pedagogická diagnostika, kterou Průcha a Kořátková (2013) definují takto: „*Pedagogické diagnostikování je zjišťování, popisování a vyhodnocování úrovně rozvoje žáků (studentů, dospělých) jako výsledku vzdělávacího působení*“ (Průcha & Kořátková, 2013, s. 160). Při tomto procesu se hodnotí úroveň schopností a dovedností, které jsou spjaty s rámcovými cíli a očekávanými výstupy z kurikulárního dokumentu RVP PV.

Pedagogická diagnostika v mateřské škole je v kompetenci učitele mateřské školy, na jehož stanovených cílech výchovně vzdělávacího procesu si na základě diagnostiky vyhodnotí prognózu a podle ní bude dále plánovat činnosti. Spolupráce s rodiči je v rámci diagnostikování taktéž významná, učitel od rodičů může získat informace o dítěti potřebné k diagnostikování např. za pomoci dotazníku nebo rozhovoru (Sedláčková et al., 2012). Učitel mateřské školy by měl být schopen komunikovat s rodiči, kdyby došlo k určitým nejasnostem či ke špatným výsledkům diagnostiky, kdyby dítě bylo pod svojí úrovní, aby byl učitel schopen taktně sdělit rodičům, aby společnými silami pomohli dítěti, a popřípadě doporučil rodičům návštěvu psychologa, neurologa, speciálního pedagoga, logopeda a jiné odborné pracoviště (Opravilová, 2016).

„*Diagnostická činnost učitelky je jednou z nejvýznamnějších komponent předškolního vzdělávání*“ (Syslová et al., 2018 s. 1). Aby učitel mohl rozpoznat individuální učební potřeby dětí a projevit pro ně porozumění, vytvořit a naplánovat výchovně vzdělávací proces podle možností potřebám jedince, analyzovat interakci dětí ve třídě, umožnit dětem vyčnávajícím se začlenit do kolektivu třídy a taktně sdělovat rodičům potřebné informace o jejich dítěti, musí být učitel mateřské školy vybaven kompetencemi pro diagnostikování.

Mateřské školy pro diagnostiku dítěte používají různé systémy. Je na každé mateřské škole, jakou formu diagnostikování zvolí. Ve většině případů si učitelé volí komplexní diagnostiky z publikovaných materiálů, ale jsou tu i učitelé, kteří si vytvářejí svůj diagnostický nástroj. Nástroje k diagnostikování mohou být SUky MŠ, Oregonská metoda, RoK v MŠ, pedagogické hodnocení v pojetí RVP PV, PREDICT, nebo též diagnostiky předškolního věku podle Bednářové a Šmardové (2021). V poslední době se také mluví o zavedení diagnostického portfolia. Pro mě je to nový způsob hodnocení či diagnostikování dítěte, myslím, že je i náročnější než klasické záznamové archy pro diagnostiku dítěte, protože do něj učitel vkládá svou tvůrčí činnost a je časově náročnější (Syslová et al., 2018).

Protože se jedná o způsob diagnostiky dítěte, který není zatím úplně populární, ráda bych mu věnovala další podkapitulu.

Diagnostické portfolio jako nástroj k hodnocení dítěte

Portfolio jako diagnostický nástroj učitele prozatím není tak známé a v české literatuře zpracované. Portfolio je soubor získaných materiálů dítěte, jejichž pomocí dítě rozvíjí sebekognici a sebehodnocení. Je také prostředkem k učení. Učitel tyto získané informace průběžně shromažďuje, slouží mu ke stanovení cílů pro další vzdělávání dítěte (Kratochvílová, 2014).

Pokud bychom v mateřské škole chtěli portfolio využívat jako diagnostický nástroj dítěte, je nezbytné, aby sloužilo nejen učiteli, ale i dítěti a rodičům, materiály by měly být shromažďovány za celou dobu docházky do mateřské školy, aby byly ukazatelem vývoje dítěte. Forma portfolia není nijak dána a je odrazem kreativity učitele mateřské školy, a proto jeho obsah a zpracování nejsou stejné. Často však učitelé mateřských škol vedou dětem portfolia, když shromažďují např. výtvarné materiály apod. V tomto případě se však nejedná o diagnostické portfolio, ale spíše o sběrné či výběrové. Diagnostické portfolio by mělo mít zaznamenány pokroky dítěte, aby sloužilo k jeho dalšímu rozvoji, aby byly pokroky

viditelné a mohly se hodnotit. Portfolio neslouží jen učitelům, ale i dětem, které je mohou kdykoliv prohlížet a ukázat ho i rodičům (Bednářová et al., 2018).

Domnívám se, že diagnostické portfolio je skvělým nástrojem pro spolupráci s rodiči a největší úspěch je, že se na tom podílí hlavně dítě samotné. Jak jsem výše zmiňovala, jeho forma je odrazem kreativity učitele. Je důležité, aby učitel bral ohled na věk dítěte, aby forma portfolio byla pro dítě vyhovující, mohlo s ním dobře pracovat a bylo systematické.

Diagnostické portfolio nemá jen diagnostickou funkci, ale mnoho dalších. Syslová et al. (2018, s. 32) zmiňují, že portfolio podle Kratochvílové (2014) plní následující funkce, jimiž jsou:

- **Funkce informační**
 - Poskytuje informace všem aktérům (učitel, dítě, rodič).
- **Funkce motivační**
 - To, že děti své portfolio prezentují, je motivuje k lepším výsledkům.
- **Funkce komunikační**
 - Nad portfoliem aktéři různě diskutují, navrhují nové činnosti, komentují dosavadní výsledky, čímž dítě zlepšuje svou úroveň komunikačních dovedností.
- **Funkce autoregulační**
 - Funkce autoregulační či rozvojová dítěti napomáhá k osobnostnímu rozvoji.
- **Funkce diagnostická**
 - Na základě výsledků z portfolio dítěte si učitel stanovuje cíle pro další práci. Učitel také díky portfoliu posuzuje dosavadní vývoj dítěte.

Při zavedení diagnostického portfolio v mateřských školách u dětí podpoříme jejich kreativitu a tvořivost. Abychom u dětí tyto dovednosti přirozeně podpořili, je potřeba je podporovat a také:

- 1) pomoci mu přijmout změnu,
- 2) pomoci dítěti uvědomit si, že na některé problémy není snadné odpovědět,
- 3) pomoci dítěti rozpoznat, že mnoho problémů má více řešení,
- 4) pomoci dítěti posoudit a přijmout vlastní pocity,
- 5) odměnit dítě za kreativitu,
- 6) pomoci dítěti pociťovat radost ze své tvorby a práce,
- 7) pomoci dítěti ocenit sám sebe, za to, že je jiné,

8) pomoci dítěti rozvinout vytrvalost (Mayesky, 2012, podle Charlesworth, 2014).

Na základě výše uvedeného si myslím, že diagnostické portfolio je nejvhodnějším způsobem diagnostikování dětí, na rozdíl od jiných diagnostických metod je portfolio konkrétní, dostupné dětem i rodičům, specifické a představuje obrovskou motivaci pro děti posouvat se dál a rozvíjet se.

2 PŘECHOD DÍTĚTE Z MATEŘSKÉ DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Když dítě dozraje ke konci preprimárního vzdělávání, následuje primární vzdělávání, které se uskutečňuje v základní škole. Přejít z mateřské do základní školy je pro dítě významným sociálním mezníkem v životě, kdy získává novou roli žáka. Při vstupu do základní školy přechází dítě z předškolního věku do mladšího školního věku. Aby dítě zvládlo vstup do základní školy, musí být zralé a připravené. Přejít z mateřské školy není jednoduchý, a dokonce není ani jednodenní. Je ovlivněn několika vnějšími faktory, kterými jsou rodina, učitel, kamarádi, společnost, nová základní škola, ale i vnitřními faktory, kdy je dítě posuzováno na základě školní zralosti, která bude blíže popsána v další podkapitole.

Návaznost těchto dvou vzdělávání je proces dlouhodobý. Významnou roli u přechodu hraje zhruba rok před nástupem do základní školy a další roky po nástupu do základní školy. To, jak je dítě na školu připraveno, jak se adaptuje a jak následně základní školu zvládá. Dítě do základní školy vstupuje v šesti, popř. v sedmi letech. Pokud dítě není zralé a připravené na vstup do základní školy, uděluje se mu odklad školní docházky (Průcha, 2016). O odkladu školní docházky rozhodují rodiče.

Přejít z mateřské do základní školy ovlivňuje několik faktorů. Velkou roli při tomto procesu hrají předchozí zkušenosti, které dítě nějakým způsobem připravily na další vzdělávání. Tato změna bývá jak pro samotné děti, tak pro rodiče velmi stresující (Copple 2010). Se získanými zkušenostmi souvisí především školní zralost a připravenost, kterými se budeme zabývat v další kapitole.

2.1 Školní zralost a připravenost

Školní zralostí můžeme chápat stav, který napovídá tomu, zda je dítě připraveno pro vstup do základní školy, či nikoli. Školní zralost je autory různě pojímána, avšak význam školní zralosti je stejný. Pojďme se tedy zaměřit na definice a myšlenky školní zralosti vybraných autorů.

Bednářová & Šmardová (2015) zobecňují školní zralost jako „dosažení takového stupně vývoje (v oblasti fyzické, mentální, emocionálně-sociální), aby se dítě bylo schopno bez obtíží účastnit výchovně-vzdělávacího procesu; nebo alespoň bez větších obtíží, nejlépe s radostí a dychtivostí“ (Bednářová & Šmardová, 2015, s. 2). Dále pak Bednářová et. al (2018) uvádí školní zralost pro určení úrovně zralosti dítěte jako nepřesný pojem, protože zrání dítěte je potřeba vhodně doplňovat a rozvíjet. Což je hlavním úkolem rodiny, ale

i úkolem mateřské školy. Proto tedy zaměňuje pojem *školní zralost* se *školní připraveností*, kterou následně definuje takto „*aktuální stav rozvoje osobnosti dítěte ve všech důležitých oblastech, který je předpokladem pro bezproblémového zvládnutí školní práce, a to jak po stránce fyzické a duševní, tak zejména i po stránce sociální*“ (Bednářová et al., 2018, s. 12). K tomu dále zmiňuje, že nepostradatelnou součástí školní připravenosti je spolupráce rodičů s mateřskou školou i pediatrem dítěte (Bednářová et al., 2018). Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že školní zralost není jen ukazatelem toho, zda je dítě připraveno na vstup do školy, nebo není, ale jde i o následné bezproblémové zvládnutí samotné základní školy. Školní zralost zahrnuje několik podoblastí, které jsou charakteristické svými znaky, jež by dítě mělo splňovat, nebo se jim alespoň přiblížit. Školní zralost zahrnuje zralost fyzickou, pracovní, emocionální a psychickou (Bednářová & Šmardová, 2015).

2.2 Složky školní zralosti

Složky školní zralosti představují různé faktory a dovednosti, které ovlivňují schopnost dítěte úspěšně se adaptovat a fungovat ve školním prostředí.

Fyzická zralost

Fyzická neboli tělesná zralost je u dětí posuzována pediatrem při preventivní pětileté prohlídce. Pediatr dítěte zná jeho celkový vývoj od narození do současnosti, a tudíž může posoudit, zda je dítě na základní školu připraveno. Preventivní prohlídka každého pětiletého dítěte je určena k psychomotorickému hodnocení jedince (Dandová et al., 2018). Posouzení školní zralosti v oblasti fyzické má mnoho faktorů. Otevřelová (2016) ve své publikaci také zmiňuje Kapalínův index, který zjišťuje již výše uvedenou váhu a výšku. Ideálem je výška 120 cm a váha 20 kg. Dělením výšky a váhy získáme věk předškolního dítěte vhodný pro nástup do základní školy – šest let.

Pediatr tak posuzuje výšku, váhu, prodělané nemoci, častou nemocnost, průběh porodu, vývoj motoriky i vývoj řeči. Samozřejmě pokud má dítě o 10 cm méně, neznamená to, že nemůže jít do školy, konkrétně výška a váha jsou ovlivněny geneticky, ale pokud je dítě příliš malé a slabé, je potřeba brát v úvahu, že nemusí unést školní aktovku, může být více unavitelné, psychicky méně odolné, čímž pak může být ohroženo (Bednářová & Šmardová, 2015). Během pětileté prohlídky pediatr zjišťuje tzv. filipínskou míru, kdy dítě přes vzpřímenou hlavu položí ruku na protější ucho (Otevřelová, 2016). Tento krok nám ukáže, zda jsou končetiny ve správném vývoji a dochází k jejich prodlužování.

Sociální, emocionální a pracovní zralost

Pro posouzení školní zralosti bereme ohled i na sociální, emocionální i pracovní úroveň dítěte. Autoři se shodují, že mezi hlavní faktory sociální zralosti patří odloučení od rodičů na delší dobu. To však není jediné, aby dítě bylo připraveno na vstup do základní školy a úspěšně ji zvládalo, je důležité, aby dokázalo odložit své touhy a přání, dát přednost učení a hru odložit na později. Dále také musí být schopno podřídit se jiným autoritám, splnit i ty úkoly, které zrovna nepatří mezi jeho oblíbené. Dítě by mělo zvládnout sebeobsahu, a to jak v šatně při oblékání, tak i hygienu na toaletě, mělo by si v pořádku udržovat své věci a na obědě se samo obsloužit (Žáčková & Jucovičová, 2014). Toto vše výše uvedené usnadní dítěti zvládnání základní školy.

Psychická zralost

Psychická zralost je nejobsáhlejší oblastí v posuzování školní zralosti. Jedná se o úroveň psychických funkcí dítěte, která je ovlivněna centrální nervovou soustavou (CNS) (Bednářová et al., 2018). Bednářová & Šmardová (2015) zmiňují, že „*pro zvládnání trivia (čtení, psaní, počítání) je důležitá dostatečná úroveň rozumových schopností a rovnoměrnost vývoje v jednotlivých oblastech*“. Dítě na konci předškolního věku začíná přecházet z názorného myšlení k pojmovému, může se objevit i náznak logického myšlení, ale to se objevuje zpravidla až v mladším školním věku (Žáčková & Jucovičová, 2014). Bednářová & Šmardová (2015) udávají skupinu poznávacích schopností, které jsou pak dále rozvíjeny a mají určitou hranici a úroveň, v jaké by se dítě před nástupem do základní školy mělo nacházet, aby se bezproblémově sžilo s novou rolí školáka v základní škole. Do této skupiny patří oblasti vizuomotorika, grafomotorika, základní matematické představy, řeč, vnímání času, vnímání prostoru, zrakové vnímání a sluchové vnímání.

Vizuomotorika, grafomotorika. U dětí předškolního věku bychom měli rozvíjet jak jemnou, tak hrubou motoriku. Děti by měly mít širokou nabídku činností a pomůcek ke svému rozvoji. Hrubou motoriku můžeme rozvíjet např. zdravotním cvičením, proudovým cvičením, rozvíjíme ji také při pobytu venku a děti by si měly i samy vytvářet příležitost k pohybu. Pohyby by měly být koordinované. Co se týká jemné motoriky, dětem bychom měli nabízet různé stavebnice, mozaiky, konstruktivní činnosti, pomůcky, jako jsou plastelína, pískování, a také by měly být motivovány ke kreslení, vybarvování, malování s možností nabídkou pracovních listů. Dítě vedeme k co největší samostatnosti. Všechny výše zmíněné činnosti a postupy vedou k dobrým podmínkám pro psaní. Dítě by mělo zvládat špetkový úchop a mít správný úchop tužky, tlak na podložku a plynulost tahů.

Všechny motorické schopnosti jsou navzájem propojeny (Bednářová & Šmardová, 2021). Pro rozvoj jemné motoriky a grafomotoriky je důležitá kresba, která pro děti představuje příjemný projev hry, kde mohou vyjádřit své představy, fantazie, emoce, zážitky, zájmy i tvořivost. Kreslení má velký vliv na rozvoj grafomotoriky. Každá dětská kresba pomůže dospělému porozumět dítěti (Bednářová et al., 2018). Špatná grafomotorika může mít negativní vlivy na výkon budoucího školáka. Nepřiměřeným tlakem na podložku může docházet k bolesti ruky, častým přestávkám a pomalému psaní. Může mít obtíže i v psaní a osvojování si písmen, může se též potýkat se špatnou úpravou písemného projevu, což může vést k nečitelnosti a ta pak následně k obtížnému učení se z vlastních zápisků (Bednářová & Šmardová, 2015).

Základní matematické představy

Celý komplex psychických procesů se vzájemně ovlivňuje. Co se týká matematických představ, ty jsou závislé na sluchovém i zrakovém vnímání, jemné i hrubé motorice, na vnímání času i prostoru a také jsou ovlivněny řečí. Pokud dojde k problémům v matematice, je potřeba se vrátit k výše zmiňovaným oblastem a tam hledat příčinu (Otevřelová, 2016). Matematické představy se u dětí v předškolním věku rozvíjejí formou hry a bez abstraktních pojmů, vše, co se dítěti snažíme vysvětlit, provádíme konkrétně s názornou ukázkou (Bednářová et al., 2018). Na rozvoj matematických představ a schopností má vliv hrubá a jemná motorika. „*Tím, že dítě předměty uchopuje a manipuluje s nimi, si doplňuje a utváří představu o jejich vlastnostech (materiálu, velikosti, tvaru, hmotnosti, později i množství)*“ (Bednářová et. al, 2018, s. 79). Můžeme tedy shrnout, že pro dítě z důvodu prozatím nevyvinutého abstraktního myšlení je důležité a významné prožitkové učení.

Řeč

Dítě předškolního věku by mělo mít rozvinutou řeč na základě přiměřenosti věku. Je to pro dítě velmi důležité, protože pomocí mluveného slova potřebuje dítě porozumět, pochopit, sdělit a zkrátka se domluvit. Předškolní dítě by mělo mít věku přiměřenou slovní zásobu, mělo by mluvit gramaticky správně ve větách a souvětích, také by mělo sdělit bez problémů, co si myslí a co potřebuje. Pokud u dítěte není dobře vyvíjena řeč, je pravděpodobné, že v budoucnu bude mít problém se čtením a psaním. Mohou se vyskytnout poruchy učení, jako jsou dyslexie, dysgrafie, dysortografie a dyskalkulie. Pokud u dítěte vypořádáme poruchu ve výslovnosti, je potřeba, aby dítě navštívilo včas logopedickou prevenci (Bednářová & Šmardová, 2015). V dnešní době se v praxi setkáváme s vysokým výskytem poruch řeči a špatného rozvoje. Dnes velké množství rodin dovolí a připustí, aby se dítě dívalo na

mobilní telefony, televize, tablety apod. To by měli rodiče omezit a dětem číst raději pohádky, komunikovat s nimi, prohlížet a komentovat obrázkové knihy a mnoho dalších aktivit na rozvoj řeči. Mezi již výše zmíněné poruchy řeči Dandová et al. (2018) řadí:

- 1) dyslalii – patlavost,
- 2) vývojovou dysfázií,
- 3) dysfonii,
- 4) koktavost,
- 5) rozštěpové vady.

Problém s řečí mohou mít i děti z bilingvního nebo cizojazyčného prostředí.

Vnímání času a prostoru

Senzomotorické vnímání je základem pro orientaci a vnímání prostoru. Začíná již v kojeneckém věku a postupně se vyvíjí. Jedná se tedy o proces dlouhodobý, dítě nejprve chápe a později samo užívá pojmy *nahoře/dole*, *vpředu/vzadu* a nakonec *vpravo/vlevo*. Pokud se předškolák neorientuje v prostoru dobře, můžou ve škole nastat komplikace především v matematice (Bednářová et al., 2018). Oslabení vnímání prostoru u školního dítěte může vést k mnoha problémům, jako jsou orientace v mapách, v textu při čtení, v notových zápisech, pořadí písmen a číslic, orientace v průběhu psaní a přepisu textu (Bednářová & Šmardová, 2021). Vnímání času slouží k uvědomění si časové posloupnosti děje i posloupnosti různých činností (Bednářová & Šmardová, 2015). Každé dítě předškolního věku žije především přítomností. U dětí orientaci v čase rozvíjíme denním režimem, pozorováním změn v přírodě, používáme pojmy *ráno*, *večer*, *zítra*, a pokud si předškolák tyto pojmy neuvědomuje, může mít problém s organizací činnosti, nedokáže si uvědomit, za jak dlouho činnost stihne, nerozplánuje si ji a pak působí chaoticky (Bednářová et al., 2018). Mnohdy jsou děti ve stresové situaci, když by chtěly něco rychle dokončit, ale už nezbývá čas.

Zrakové vnímání

Zrak je prostředkem pro poznávání světa již od narození. Zrakem získáváme mnoho informací. Zrakové vnímání je propojeno se sluchovým vnímáním i motorikou (Otevřelová, 2016). Vývojové škály podle Bednářové a Šmardové (2021) jsou „*vnímání barev, vnímání figury a pozadí, zrakové rozlišování, vnímání části a celku, oční pohyby, zraková paměť*“ (Bednářová & Šmardová, 2021, s. 15). Při oslabení zrakového vnímání se nejčastěji mohou objevovat problémy se zaměňováním písmen *n s m*, *b s d*, *k s h*, ale i záměny čísel, znaků

v matematice. Dítě má problém se zapamatováním, je pomalejší, chybuje a může mít obtíže i v geometrii (Bednářová & Šmardová, 2021). Proto je vhodné propojovat činnosti a rozvíjet u dětí více složek najednou.

Sluchové vnímání

Sluchové vnímání dítěte je rozvíjeno již v perinatálním období, kdy dítě vnímá příjemný hlas své matky (Otevřelová, 2016). Postupně se sluchové vnímání vyvíjí a v předškolním věku má velký vliv na vývoj řeči. Pro budoucího školáka špatně rozvinuté sluchové vnímání může znamenat potíže v oblasti čtení, naslouchání, porozumění i zapamatování si (Bednářová & Šmardová, 2015). Sluchové vnímání u dětí je propojeno s řečí, v mateřské škole se dá vymyslet spousta aktivit i her pro rozvíjení těchto složek.

Před zápisem a pak před samotným nástupem do ZŠ je potřeba, aby dítě splňovalo výše zmíněná kritéria složek školní zralosti, tak aby jim pomohly se adaptovat a úspěšně fungovat ve školním prostředí.

2.3 Zápis do základní školy

Zápis do základní školy je velmi důležitým okamžikem pro děti, každé dítě, které přechází z mateřské školy do základní, by se zápisu mělo účastnit. „*K zápisu do povinného vzdělávání se musí dostavit zákonný zástupce dítěte, které v daném roce dovrší šest let*“ (Průcha, 2016, s. 81). Zápisy do základních škol probíhají většinou v období od května a každá základní škola si termín zápisů stanovuje sama. Základní školy jsou povinny termín zápisů včas zveřejnit. K zápisu má možnost se dítě s rodiči připravovat (recitace básničky, jméno, barvy, geometrické tvary, správný úchop apod.) U zápisu dochází k první zkušenosti dítěte se školou, ale i první zkušenost školy a pedagoga s dítětem. Po zápisu rodiče dětí mají možnost zvážit odklad školní docházky, a část jich tak váhá, pro odklad musí mít doporučení odborníka.

Učitelé u zápisu nejčastěji kladou důraz na úroveň grafomotoriky, již sledují, při rozhovoru na komunikační dovednosti a schopnosti, matematickou představivost, sociální a pracovní zralost. Pokud si učitel základní školy není jistý připraveností a zralostí dítěte na základní školu, může rodičům ještě doporučit návštěvu odborníka.

Forma a obsah zápisu je individuální a každá škola si jej volí podle svých požadavků a možností. Některé základní školy se u zápisu zaměřují spíše na vědomosti dítěte, kdežto v jiné škole se více soustředí na schopnosti a dovednosti dítěte. Svým obsahem u zápisu každá škola dává do popředí to, co považuje za důležité a potřebné (Bednářová & Šmardová, 2015). Školní zralost a připravenost dítěte by se v žádném případě neměly podceňovat. Pokud je dítě zralé na odklad školní docházky, ovšem my mu ho jako rodiče neudělíme, můžeme mu tak ublížit a zkomplikovat celou školní docházku, mnohdy i život.

2.4 Školní nezralost

O školní nezralosti či nepřipravenosti hovoříme tehdy, kdy je dítě opožděné v některých z oblastí. Bednářová et al. (2018) zmiňují, že k této situaci může docházet při kulturních rozdílech rodiny, vývoj dítěte je zpomalen, nebo se může jednat o snížený intelekt či postižení.

2.5 Dopady školní nezralosti a nepřipravenosti

Právě již výše zmíněná diagnostika dítěte předškolního věku nám odhalí, zda je dítě pro základní školu zralé a připravené. Pokud tomu tak není, jedná se o školní nezralost a nepřipravenost, které se mohou projevovat u dětí např. neklidem, neposlušností, odbíháním od úkolů, nezájmem o úkoly pracovního typu, neobratností a mnohým dalším. Nejčastěji se však jedná o nedostatečně rozvinutou centrální nervovou soustavu a rozumové schopnosti. Nezralost u dětí se může objevit v oblasti fyzické, kognitivní, pracovní, sociální i pracovní a vždy je důležité tuto oblast vhodně rozvíjet. Pokud je tedy dítě pro základní školu nezralé a nepřipravené, existují dvě možnosti, které usnadní dítěti další vzdělávání, a těmi jsou odklad školní docházky nebo umístění dítěte do přípravné třídy. Dítě, kterému byl udělen odklad školní docházky neoprávněně, nebude tak závažný problém, jako by tomu bylo naopak a dítě šlo do školy nezralé, hrozil by tak neúspěch a možné vrácení do mateřské školy (Gillernová & Mertin, 2003).

2.5.1 Přípravné třídy

Přípravná třída je institucionální zařízení, které bylo zřízeno pro znevýhodněné děti, které mají poslední rok před zahájením povinné školní docházky. Do přípravné třídy mohou být zařazeny i děti, jimž byl udělen odklad školní docházky. V případě, že zákonný zástupce chce zařadit dítě do přípravné třídy, musí podat žádost a doložit doporučení a rozhodnutí o odkladu školní docházky (Opravidlová, 2016). Kapacita přípravné třídy je pouhých 15 dětí.

Obsah vzdělávání má návaznost na Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. V přípravných třídách mohou působit učitelé mateřských škol, pedagogové 1. stupně základní školy či speciální pedagogové. Přípravné třídy jsou většinou zřízeny v rámci základní školy a přípravná třída se podobá třídě základní školy.

2.5.2 Odklad školní docházky

Odklad povinné školní docházky je opatření, které se uděluje za účelem ochrany nezralého či nepřipraveného dítěte před školní neúspěšností a nepřipraveností. Odklad povinné školní docházky je pojednáván školským zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a dalším vzdělávání. Při udělení odkladu školní docházky bychom měli nastávající rok věnovat práci a přípravě dítěte na vstup do základní školy abychom kompenzovali a stimulovali nedostatky v určitých oblastech.

V současné době k 29. 2. 2024 připravilo MŠMT několik řešení, která by měla eliminovat vysoký počet odkladů školní docházky. Jedním z řešení je přenést pravomoc posouzení na školy, připustit odklad dětem narozených po 30. červnu či květnu nebo odklady udělovat pouze dětem se zdravotním znevýhodněním a odlišnými kulturními i jinými znevýhodněními podmínkami (MŠMT, 2024).

Mezi nejčastější důvody odkladu školní docházky, pro které se rodiče rozhodnou, patří výsledky diagnostiky, pohlaví dítěte, kdy jsou častěji odklady zvoleny u chlapců, a věk dítěte v měsících (Greger et al., 2015).

Rozhodnutí o nástupu dítěte do základní školy je pouze v kompetenci rodičů. Na případnou nezralost dítěte, pokud ji tedy rodiče nepoznají, mohou upozornit odborníci, jako jsou dětský lékař, psycholog, logoped, pedagogové ve speciálních pedagogických centrech, pedagogové v pedagogicko-psychologické poradně nebo speciální pedagog. Důležitou osobou by měla být i paní učitelka v mateřské škole, protože ta s dítětem tráví spoustu času, mnohdy i několik let. Učitelé mateřských škol si mohou s rodiči sjednat konzultaci a doporučit jim návštěvu pedagogicko-psychologické poradny (Otevřelová, 2016). Samotné rozhodnutí o nástupu dítěte do základní školy je pouze rozhodnutí rodičů.

2.5.3 Role učitele mateřské školy a spolupráce s rodiči při odkladu školní docházky dítěte

Role dospělých při odkladu školní docházky dítěte je náročná a my bychom se měli snažit, abychom ji společně s rodiči plnili, jak nejlépe umíme. V mateřské škole má důležitou roli

hlavně učitel. Pokud ten je vybaven potřebnými znalostmi, dovednostmi a má dispozice potřebné k učení, svou práci vykonává s empatií a chce ji vykonávat dobře, má tak pozitivní vliv na výsledky dětí předškolního věku (Burns et al., 2011).

„Učitel je definován jako profesionálně kvalifikovaný pracovník, který zprostředkuje dětem vybrané poznatky cestou plánovaného, připraveného, řízeného a organizovaného vyučování“ (Opravilová, 2016, s. 185). Učitelé mateřských škol mají velmi významnou roli v životě dítěte. Děti tráví v instituci někdy i více než osm hodin, a tak spolu tráví velkou část dne. Učitel je pro děti blízkou osobou, kterou vnímají jako svůj vzor, a učitel by si toho měl být vědom a dětem jít příkladem. Den v mateřské škole má jistý režim a učitel si vždy den musí předem naplánovat, iniciovat činnosti, dětem pomáhat, radit, vést je, motivovat je, vysvětlit to, co je potřeba, a přistupovat k nim empaticky. Je důležité, aby si učitel u dětí získal přirozenou autoritu. Volí pro děti takové činnosti, které jsou odpovídající úrovni dětí, tak aby byli zvládnutelné a přiměřené (Otevřelová, 2016).

Na práci s dětmi jsou kladeny jisté požadavky a učitel by měl být řádně těmito požadavky vybaven jak fyzicky, tak i psychicky. Co se týká vlastností a dovedností, jimiž by měl učitel disponovat, především by měl mít potřebné vzdělání, dostatek vědomostí, používat vhodné metody, taktně a otevřeně komunikovat, diferencovat činnosti podle možností dětí a neustále se sebevzdělávat.

Být učitelem není jednoduchá role a celý jeho rozvoj je ovlivněn celoživotním učením. (Syslová & Škarková, 2015). Podle Syslové a Škarkové (2015) by učitel měl projevovat zájem o práci s dětmi a svoji profesi, během výkonu své práce by měl svoje činnosti reflektovat, na základě sebehodnocení pak vytváří nové postupy a plánuje profesní růst odpovídající cílům a potřebám školy.

K tomu všemu využívá různých dostupných prostředků jak komunikačních, tak informačních, svoje pokroky zaznamenává a vyhodnocuje, konzultuje s kolegy apod., a v neposlední řadě je schopen starat se o své zdraví vhodnou psychohygienou, aby předešel syndromu vyhoření.

Učitel by měl mít i jisté dovednosti, které popisují ve své publikaci Průcha a Koťátková (2013), a těmito dovednostmi jsou:

- Dovednosti v oblasti osobnostní a sociální a sociálněpsychologické, které v sobě obsahují porozumění, trpělivost, citlivost, motivaci dětí k poznávání a učení.
- Dovednost tvořivosti učitele a pedagogicko-psychologické znalosti při plánování obsahu práce s dětmi, která zahrnuje plnění cílů vycházejících z RVP PV a jejich vhodné zakomponování do svých plánů, které souvisejí s různými tradicemi i s prostředím, ve kterém dítě žije.
- Dovednost taková, která umožní dětem se již na začátku rozvíjet ve svých zájmech, talentových předpokladech a nadáních. Tuto oblast učitel rozvíjí v hudebních, výtvarných, pohybových, dramatických a jiných tvořivých činnostech.
- Mít schopnost „*včas rozpoznat počátky stagnace vývoje dítěte nebo odchylky od běžného vývoje*“ (Průcha & Koťátková, 2013, s. 160). Při zjištění odchylky učitel taktně kontaktuje rodiče a doporučí jim návštěvu příslušného zařízení. V tomto případě se jedná i o odklad školní docházky, pokud si učitel je vědom toho, že dítě není zralé pro vstup do základní školy, může rodičům doporučit navštívit pedagogicko-psychologickou poradnu.

Dojde-li k tomu, že učitel má podezření, že dítě není zralé pro základní školu, je namístě, aby doporučil rodičům návštěvu pedagogicko-psychologické poradny. Pokud se rodič pak rozhodne pro odklad školní docházky, je důležité, aby při přípravě dítěte do školy vzájemně spolupracovali. Pro dobrou spolupráci je významný cíl, který učitel a rodič musí mít společný. Společným cílem by mělo být dítě a jeho rozvoj. Spolupráce učitelů a rodičů zajišťuje podporuje rozvoj a zlepšuje učení dítěte (Copple 2010). Dále jsou pak zodpovědní za to, aby byl pro dítě vývoj vhodný. To znamená, že především učitelé by měli mít odborné znalosti, aby volili správné postupy při dalším vzdělávání a tvorbě individuálního vzdělávacího plánu pro děti s odkladem školní docházky.

2.5.4 Individuální vzdělávací plán a plán pedagogické podpory

Pokud dítě z důvodu školní nezralosti a nepřipravenosti má udělen odklad školní docházky, učitelky z mateřské školy by měly pracovat na tom, aby dítě na školu připravily, protože pouhý jeden rok navíc v mateřské škole sám k dozrání dítěte nepovede a je důležité s dítětem pracovat, vytvořit mu vhodné podmínky a rozvíjet ho v slabých oblastech (Kofářková, 2014). Učitelka mateřské školy by se měla seznámit se zprávou a doporučením z pedagogicko-psychologické poradny, pokud rodiče poskytnou mateřské škole zprávu k dispozici. Po celou dobu docházky dítěte do mateřské školy si učitelky vedou diagnostiku dítěte a na základě výsledků diagnostiky plánují činnosti k jeho rozvíjení. Existuje také individuální vzdělávací plán nebo plán pedagogické podpory, který je možné pro tyto děti vypracovat, mají však svůj jasně vymezený postup. Individuální vzdělávací plán a jeho tvorba jsou stanoveny vyhláškou MŠMT ČR.

„Vyhláška č. 27/2016 Sb. stanovuje v případě žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními druhého stupně **případně využití** podpůrného opatření v podobě individuálního vzdělávacího plánu. U žáků s přiznaným podpůrným opatřením třetího stupně je individuální vzdělávací plán podle vyhlášky č. 27/2016 Sb. **uplatňován zpravidla**. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními čtvrtého stupně IVP **je uplatňován a může být uplatňován** i při vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními pátého stupně. Rozhodující je obsah doporučení ŠPZ“ (MŠMT, 2024).

Jestliže školské poradenské zařízení doporučí IVP a dítěti je přiznán, musí o něj zažádat zákonný zástupce dítěte a ředitel pak vyhotoví povolení vzdělávání podle IVP. Podoba IVP podle § 6 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Je v kompetenci ředitele školy (MŠMT, 2024). Tvorba IVP vychází z ŠVP.

Z výše uvedeného již víme, že IVP je zpracován pouze pro děti s podpůrným opatřením od druhého stupně. Pro děti s podpůrným opatřením prvního stupně nebo také preventivním opatřením existuje plán pedagogické podpory. PLPP není legislativně nijak vymezen a mateřská škola si ho zpracovává sama, pokud pro ni není dostačující samotné zohlednění individuálních potřeb (Metodický portál RVP, 2016).

IVP a PLPP jsem se nechala inspirovat a v praktické části své bakalářské práce jsem vypracovala vzdělávací plány pro děti s odloženou školní docházkou.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CHARAKTERISTIKA A CÍLE PRAKTICKÉ ČÁSTI

V praktické části bakalářské práce jsem se zaměřila na práci s dětmi, kterým byl udělen odklad školní docházky. Cílem mé práce bylo připravit vzdělávací plán pro děti s odloženou školní docházkou na základě získaných údajů o dítěti z pozorování, diagnostické činnosti a názorů dalších odborníků. Záměrem bylo pokusit se kompenzovat nedostatky, ve kterých má dítě obtíže, ale také na všestranný rozvoj, tak aby na konci tohoto školního roku bylo dítě na školu zralé a připravené k jejímu zvládnutí.

Při tvoření vzdělávacího plánu jsem vycházela z RVP PV, jeho cílů předškolního vzdělávání a klíčových kompetencí. Vytvořila jsem strukturu vzdělávacího plánu, která je pro všechny děti totožná. Podle ní jsem pak vzdělávací plány pro děti s odkladem školní docházky připravovala a následně realizovala. Tato struktura vzdělávacího plánu pro dítě s odkladem školní docházky může do budoucna posloužit ostatním učitelům mateřských škol k usnadnění práce s těmito dětmi, kdy je jejich příprava velmi žádaná.

Při tvorbě struktury vzdělávacího plánu jsem na začátek vložila potřebné informace a údaje o dítěti. Poté jsem si stanovila dlouhodobé cíle vzdělávacího plánu, jejichž naplnění se předpokládá na konci školního roku 2022/2023. Krátkodobé cíle vycházejí z cílů dlouhodobých a obsahují konkrétní oblasti a dovednosti. Oblasti jsou členěny na biologickou, psychologickou a sociální oblast. Tyto oblasti pak obsahují konkrétní podoblasti na základě individuálních potřeb každého dítěte. Pro kvalitní práci si také musíme předem rozmyslet nabídku činností, vhodné pomůcky, organizaci a způsob realizace vzdělávacího plánu. Na závěr struktury vzdělávacího plánu jsem vnímala důležitou součást spolupráce rodiny, kde je prostor pro vyjádření se k formě a způsobu spolupráce.

Při vyplňování samotných vzdělávacích plánů jsem vycházela z diagnostických materiálů, které jsou vedeny v mateřské škole. K nahlédnutí do těchto záznamů o dítěti a následné práci s nimi jsem musela získat informovaný souhlas zákonných zástupců, který přikládám v příloze. Mnou vytvořené vzdělávací plány pro každé dítě – celkem se jednalo o tři děti – byly realizovány ve vybrané mateřské škole. V prvním pololetí se uskutečnily pozorování a realizace plánu s těmito dětmi, na jehož základě docházelo k průběžnému hodnocení, které je pečlivě zaznamenáno a je součástí vzdělávacího plánu. Diagnostické závěry za druhé pololetí kvůli ukončení a zhotovení bakalářské práce již nejsou součástí bakalářské práce. Realizace vzdělávacího plánu však pokračuje až do konce školního roku 2022/2023 se stejnými cíli a záměry.

Pro realizaci své praktické části bakalářské práce jsem si vybrala mateřskou školu, která je mi velmi blízká. V této mateřské škole jsou třídy věkově heterogenní. V letošním školním roce se na školu připravuje 10 dětí, které jsou v posledním roce před nástupem do ZŠ, z toho tři děti s odkladem školní docházky. Ve třídě je integrován chlapec se třetím stupněm podpůrného opatření a paní učitelka má k dispozici asistenta pedagoga. Příprava dětí na školu probíhá v ranních hodinách a dále pak po odpoledním odpočinku, kdy je dětem věnováno více času a individuálního přístupu. Všestranná příprava pak probíhá po celý den v mateřské škole. Tyto děti mají možnost se zapojit do sportovního kroužku, plavání a dopravního kroužku. Dále pak mateřská škola nabízí edukativně stimulační skupiny, kam děti chodí s rodiči a společně se připravují na základní školu.

Při práci s dětmi jsem postupovala na základě školního vzdělávacího programu. Pokud bylo potřeba a byla možnost, s dětmi jsem pracovala individuálně. Využívala jsem dostupné pomůcky a prostředky, které má škola k dispozici. V rámci průběžného hodnocení jsem zaznamenávala pokroky dětí, na jejichž základě jsem si vždy stanovila další konkrétní cíle pro další období. Z průběžného hodnocení jsem udělala závěr z prvního pololetí a dále obsahující náměty a doporučení pro další vzdělávání dítěte.

Zde vkládám podobu struktury svého vzdělávacího plánu, který jsem sama vytvořila pro praktickou část bakalářské práce.

Struktura vzdělávacího plánu: viz obrázek níže.

VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD

Jméno a příjmení dítěte	
Datum narození	
Bydliště	
Škola Školní rok	
Důvod odkladu školní docházky	
Dlouhodobé cíle	
Krátkodobé cíle	
Nabídka činností	
Pomůcky	
Organizace vzdělávání	
Způsob realizace	
Spolupráce se zákonnými zástupci	

V Dne

Vypracoval:

4 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD Č. 1

V této části práce je vypracován vzdělávací plán pro prvního chlapce, ve kterém bude na úvod tento chlapec představen. Poté bude následovat vyplněná mnou navržená struktura vzdělávacího plánu, na kterou bude navazovat průběh realizace, hodnocení dosažených výsledků chlapce na konci prvního pololetí a na závěr náměty a doporučení pro další vzdělávání.

4.1 Charakteristika dítěte

Chlapec navštěvující mateřskou školu od tří let. Doma má staršího sourozence a je velmi komunikativní. Jde o optimistického chlapce, který má spoustu otázek a je velmi zvědavý. Ve všem hledá souvislosti a nestačí mu jednoduchá odpověď. Je společenský, ale ve společnosti bývá velmi opatrný. Trvá, než někomu začne důvěřovat. Navazování nových kontaktů se bojí a je rád pouze tam, kde to zná. Na změny reaguje velmi nejistě a občas se objeví i slzy. V určitých situacích si sám sebou není jistý. Zadaný úkol splní, někdy potřebuje dopomoc a po splnění úkolu se těší na hru s kamarády. Pro svou hru volí nejčastěji lego, od kterého má problém se odpoutat. Jinak je chlapec samostatný, sám zvládá sebeobsluhu a pomáhá mladším dětem v mateřské škole. Slovní zásoba je přiměřená věku, chlapec již zvládá všechny hlásky. Mluví ve větách i souvětích. Dokáže převyprávět příběh, ale i improvizovat a vymyslet nový děj příběhu/pohádky. V minulosti docházel ke klinickému logopedovi, kterého již nepotřebuje. Jeho všechny hlásky jsou v pořádku. V mateřské škole cvičíme mluvidla v rámci logo-chvílek.

4.2 Vzdělávací plán pro dítě s OŠD

VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD

Jméno a příjmení dítěte	Chlapec
Škola	Mateřská škola
Školní rok	2022/2023
Důvod odkladu školní docházky	Na základě diagnostiky nezralost v oblastech grafomotoriky, vizuomotoriky, zrakového vnímání, sluchového vnímání, matematických představ, emocionální a sociální oblasti.
Dlouhodobé cíle	Podporovat sebedůvěru dítěte ve všech činnostech. Cvičit pozornost i paměť a vést dítě k dokončení zadaného úkolu.

	<p>Vést dítě k odložení svých přání na později.</p> <p>Podněcovat dítě ke spolupráci.</p> <p>Rozvíjet sociální dovednosti dítěte.</p> <p>Rozvíjet u dítěte orientaci v prostoru a v čase.</p>
<p>Krátkodobé cíle</p>	<p>1. Biologická oblast</p> <p>Motorika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet pohybové dovednosti. • Zdokonalit jemnou i hrubou motoriku dítěte. • Rozvíjet koordinaci těla a podporovat jeho správné držení. • Střídat polohy těla. • Podporovat reakci na signál. <p>Grafomotorika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat správný špetkový úchop. • Dbát na správné postavení ruky a přiměřený tlak na podložku. • Postupovat při práci zleva doprava. • Zaměřit se na koordinaci ruky a oka. <p>2. Psychologická oblast</p> <p>Jazyk a řeč</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dbát na správnou výslovnost. • Vést dítě k vlastnímu vyjadřování. <p>Rozumové schopnosti a dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet pozornost. • Orientace v prostoru (cvičit správné používání předložek). • Orientace v čase (upevňovat pojmy <i>včera, dnes, zítra, ráno, večer, odpoledne</i>). • Procvičovat rozlišování detailem. • Upevňovat pravolevou orientaci.

	<ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet matematické operace, třídění, porovnávání, více, méně, stejně... • Podporovat vztahy mezi čísly. <p>Zraková a sluchová percepce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat zrakové vnímání (zraková paměť, vyhledávání dvojic, doplnění chybějících částí obrázku). • Podporovat sluchové vnímání (procvičovat fonemický sluch a hlásky na konci a na začátku slova, identifikace různých zvuků). <p>Práceschopnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vést dítě k samoobsluze. • Vést dítě k samostatnosti. • Vést dítě k dokončení zadaného úkolu a odložení svých přání na později. • Rozvíjet soustředěnost a pozornost dítěte. • Posilovat u dítěte sebevědomí. • Posilovat přirozené poznávací city. <p>3. Sociální oblast</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet a posilovat prosociální chování a postoje ke druhému. • Rozvíjet kooperativní dovednosti. • Podněcovat dítě ke spolupráci. • Posilovat a rozvíjet u dítěte schopnost navazování a rozvíjení vztahů ke druhým lidem.
Nabídka činností	<p>Stříhání, zajímavé výtvarné techniky se speciálním materiálem, práce s pískovnicí, využití pomůcek v praktickém životě, navlékání korálek, skládání mozaiky, hry s drobným materiálem, zdravotní cvičení s názvoslovím, cvičení se cvičebním náradím, hry s padákem, míčové hry, práce s měkkým materiálem, básničky a cviky na uvolnění ruky, prstové cvičení, pracovní listy (kroužení, vodorovné spojování, svislé spojování, šikmé</p>

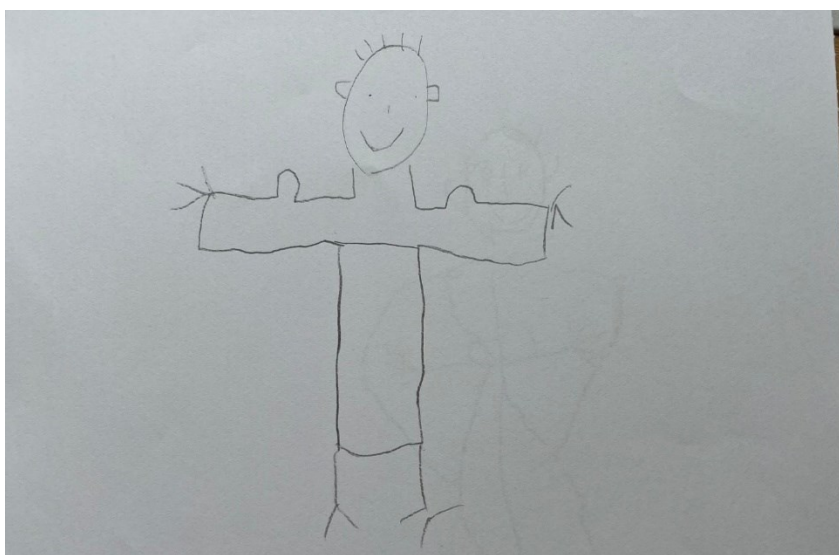
	spojování, horní a dolní oblouk, vlnovka, smyčky), jednotahovky, hry se slovy, logo kostky, Albi tužka, Logico, Tetris, práce s obrázkovým materiálem, stolní hry, puzzle, pexeso, využití přesýpacích hodin, Montessori pomůcky v oblasti matematiky a jazyka. Využití digitálních pomůcek, Kimova hra, hmatové pexeso, sluchové pexeso, sluchové hry, hry s rýmy, hra na ozvěnu, rytmické hry, práce s písní, slovní hry, slovní fotbal atd.
Pomůcky	Deskové společenské hry, konstruktivní hry, vzdělávací kartáčkové hry, mozaiky, logopedické kostky, půlené logo-kostky, knihy, encyklopedie, obrázkový materiál, digitální pomůcky, přírodní materiál, cvičební pomůcky (gymnastický míč, overball, balanční kameny, lano, obruče, žíněnka, žebřiny, míčky), tvrdší i měkké výtvarné materiály, prstové barvy, plastelína, písek, pomůcky z praktického života.
Organizace vzdělávání	ŠVP vychází z propojení prvků Montessori pedagogiky a programu pro přírodovědné třídy a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.
Způsob realizace	Každodenní zapojování dítěte do běžných činností v mateřské škole (ranní tvoření, odpolední aktivity, řízená i částečně řízená činnost). Zapojení dítěte do všech aktivit. Určení si, co chce dělat, kdy to splní a v jakém časovém úseku. Přizpůsobit se potřebám dítěte. Dát dítěti možnost ovlivnit svým rozhodnutím výběr činností. Volit pestrou nabídku aktivit během dne k tematickým blokům. Zařazovat skupinové práce.
Spolupráce se zákonnými zástupci	Stanovení si společného cíle. Seznámení rodičů se vzdělávacím plánem. Spolupráce na plnění cílů. Komunikace formou konzultací.

4.3 Průběh vývoje chlapce

ZÁŘÍ 2022

Chlapec se již za dva měsíce letních prázdnin velmi vývojově posunul. Proběhla vstupní diagnostika, na jejímž základě jsme s paní učitelkou stanovily stěžejní oblasti. Snažíme se o každodenní všestranný rozvoj. V průběhu měsíce bylo potřeba u chlapce stanovit přesný denní režim. Zpočátku byla horší adaptace, kdy se mu občas stýskalo po rodičích, proto plakal. Během dne byl smutný a do činností bylo potřeba jej motivovat. Úkoly plní, ale těší se na hru, někdy úkol rychle odbude, aby mohl jít s dětmi skládat lego. S dětmi vychází dobře, nové děti do třídy přijal a stal se jim průvodcem. Má však obavy ze svého projevu, není si jistý svými odpověďmi, dále je potřeba podporovat sebevědomí pozitivním hodnocením. Někdy má strach, jen aby nechyboval. Chlapec má krásný špetkový úchop, snaží se mít své pracovní listy precizní a bez chyby. Je však potřeba chlapce vést k uvolnění. Jeho tlak na podložku je stále nepřiměřený a křečovitý. Své úkoly dokončuje, ale během činnosti či úkolu je stále nutná dopomoc. Chlapec si také plete pravou a levou stranu. Obtíže jsou spíše v orientaci na ploše a v prostoru. Na svém těle pravolevou orientaci zvládá. Chlapec vyhledává manipulační činnosti, kde je vhodné ho nadále podporovat pro rozvoj jemné motoriky.

Jak lze vidět níže, kresba postavy chlapce je na úrovni jeho věku. Postava má již všechny části těla a je zde i pokus o ramena a prsty, které nejsou ve správném počtu.

Kreativní a výtvarné činnosti chlapec taktéž vyhledává a těší se na tyto aktivity. Potřebuje však motivaci, někdy se stane, že když nejde jeho oblíbený kamarád tvořit, on také nejde, když už to má ale kamarád hotové, chce si to také splnit. Chlapce je potřeba motivovat, pak

je pečlivý, soustředěný, od práce neodbíhá a vždy ji dokončuje. Je důležité chlapce neustále chválit a udělovat mu pozitivní hodnocení. Celkově chlapce za měsíc září hodnotím pozitivně, je šikovný, učí se s chutí a rychle.

ŘÍJEN 2022

V měsíci říjen byla dále u chlapce rozvíjena jemná i hrubá motorika. Hrubá motorika chlapce je na velmi dobré úrovni, má koordinované pohyby, pohybové dovednosti vyhledává, avšak kvůli chybějícímu sebevědomí si nevěří a nechá se vést jinými dětmi. Má rád skupinové hry, ve kterých úplně nedominuje. Chlapec se díky motivaci a podpoře snaží být vzorem pro ostatní, stále si však není sebou úplně jistý, ale posun je opravdu viditelný. Tím, že je chlapec momentálně nejstarší ve třídě a děti na to postupně samy přicházejí, stává se pomalu vzorem pro ně samotné, chodí si k němu pro radu, pomoc, chtějí s ním být ve skupině, což podporuje chlapce v rozvoji jeho sebevědomí. Všechny děti jej mají rády a nedochází nikdy k žádným konfliktům.

Co se týká chlapcovy motoriky, je potřeba s ním stříhat, protože práce s nůžkami je pro něj obtížná, stříhání zvládá na rovné čáře, avšak když je potřeba vystříhnout něco kulatého, nastává stěžejní situace, kdy se chlapci nedaří a začíná být z toho ve stresu.

LISTOPAD 2022

V listopadu jsme se s chlapcem více zaměřili na rozvoj zrakového a sluchového vnímání, a zároveň tak na orientaci v čase a prostoru. Tyto skupiny se dají formou aktivit krásně propojit a navázat. Je velmi pohotový a soustředěný, tudíž nemá problém s rozlišováním detailů ani orientaci v čase, to je důležité upevňovat, protože po týdnu absence to chlapec opět zapomene. Obrázky zaměřené na orientaci v čase dokáže popsat a sám má velkou fantazii a představivost k vyprávění. Co je u chlapce pořád stěžejní, je pravolevá orientace, často se mu plete pravá a levá strana na ploše a v prostoru. Je potřeba dále upevňovat a volit aktivity zaměřené na jejich upevnění.

PROSINEC 2022

V prosinci měl chlapec bohužel častou absenci, ale i tak jsme se snažili o jeho všestranný rozvoj. Zaměřili jsme se více na stěžejní oblasti, jako jsou prosociální chování a sociální dovednosti dítěte. Chlapec má dobré všeobecné znalosti, a tak je většinou ve skupině oblíbený, děti k němu chodí pro rady, čímž se u chlapce posiluje zdravé sebevědomí. Je vidět, že chlapec se za několik měsíců posunul obrovským krokem vpřed. Třída, ve které chlapec je, se v tomto měsíci dovybavila pomůckami z Montessori pedagogiky a chlapec je

těmito pomůckami nadšený, protože ho někdy dny v mateřské škole nudily. I když jsme s paní učitelkou vymýšlely stále nové a složitější činnosti, bylo vidět, že potřebuje zvýšit náročnost. Zajímají ho čísla a matematické operace, sám si tyto činnosti volí a vyhledává. Při řízené činnosti ho vše velmi zajímá, má vhodné otázky a nestačí mu jednoduchá odpověď, hledá ve všem souvislosti a dokáže si vše spojit. Při skupinové práci je ve skupině organizátor a hlavní vůdce, který přirozeně tuto roli přejímá a děti ho v ní podporují. Rád pomáhá i ostatním skupinám, když si nevědí rady. V tomto směru se chlapec velmi posunul a jeho strach, obavy a nejistota jsou již vzdálené.

LEDEN 2022

V lednu proběhla diagnostika za 1. pololetí, ve které chlapec udělal neuvěřitelný pokrok. Nemá nedostatky již téměř v žádné oblasti a je potřeba už jen dále upevňovat a upevňovat. Při srovnání kresby ze začátku 1. pololetí a nyní na konci 1. pololetí můžeme pozorovat velký posun, chlapec zde vystihl všechny části těla ve správném počtu, a dokonce postavě dokreslil oblečení. Z kresby lze také vidět, že tlak na podložku chlapce je již přiměřený a nejsou zde vidět silné a tmavé stíny tužky.

4.4 Hodnocení výsledků chlapce na konci prvního pololetí

Úroveň schopností a dovedností chlapce na konci prvního pololetí se výrazně zlepšila. Jeho sociální dovednosti jsou již na úrovni, kdy chlapec **zvládá odloučení od rodičů** a také se dokáže vyrovnat s případnými změnami. **Zapojuje se** častěji do **společenských činností a skupinových prací**, kde se projevuje **dominantně**. Zapojuje se a navazuje nové konverzace, věty skládá z více souvětí, využívá slova ve správném tvaru a začal se zajímat

i o odborné názvy, které vyhledává v encyklopediích. Naučil se nějaká písmenka a dokáže přečíst některá slova. Rád pracuje s třísložkovými kartičkami a **vyhledává** a říká si sám o **úkoly**. **Úkoly plní samostatně, dopomoc není nutná a zadaný úkol dokončí. Má radost, když je pochválen.**

Co se týká úrovně rozumových schopností a dovedností chlapce, je znát velký pokrok. Orientaci v prostoru si je jistější, podařilo se nám **upevnit pravolevou orientaci**, kterou je nutné stále upevňovat. Díky Montessori pomůckám, které jsme využívali, si chlapec **osvojil pojmy více, méně, stejně**. Matematické operace pro něj nejsou neznámou, naopak vyhledává aktivity zaměřené na předmatematické představy. Velký zájem byl u chlapce vzbuzen o přírodu, každodenně využívá přírodovědného koutku, kdy si na základě prožitkového učení osvojuje všeobecné znalosti.

V oblasti motoriky byl u chlapce zaznamenán rovněž výrazný posun. Zvládá cvičení, které pojmenovává správně podle názvosloví, jeho pohyby jsou jistější a koordinovanější. Zlepšení v hodů a chytání míče. Baví ho všechny míčové hry a vyhledává pohybové aktivity. Díky jeho zájmu o manipulační činnosti a naší motivaci se chlapec zdokonalil v oblasti jemné motoriky, která následně souvisí s grafomotorikou. Chlapec zvládá krásný úchop s celkovým uvolněním ramenního kloubu, zápěstí a s přiměřeným tlakem na podložku. Má návyk před každým cvičením provést prstové cvičení a postupuje zleva doprava. Zvládá horní i dolní oblouk, smyčku i zuby na základě různých velikostí.

Práce s chlapcem byla pro něj velmi důležitá, a jak je již vidět, i úspěšná. Chlapec je již na úrovni školáka, a tak nyní už vím, že pro něj škola bude snadno zvládnutelná, pokud jeho dovednosti a schopnosti budeme dále upevňovat.

U chlapce bylo opravdu velmi důležité posílit sebevědomí, které téměř vůbec neměl, nevěřil si, byl nejistý a často opakoval po druhých. Momentálně teď je chlapec na úrovni, **kdy je vzorem pro ostatní a snadno si se vším poradí**. Chlapec je **velmi komunikativní, otevřený, ostatním pomáhá, zajímá se i o těžko pochopitelné věci**.

Aby byl pro něj vstup do základní školy snadný a úspěšný, je potřeba, jak jsem již výše zmínila, s chlapcem nadále pracovat a upevňovat vše, co jsme již zvládli.

4.5 Náměty a doporučení pro další vzdělávání

Nadále pokračovat ve všestranném rozvoji chlapce. Vést dítě k přirozené komunikaci jak s dětmi, tak i s dospělými. Podporovat dítě v samostatnosti, bez závislosti na učitelce nebo rodičích. Rozvíjet u něj nadále zdravé sebevědomí, motivovat ho a pozitivně hodnotit. Dávat dostatek prostoru pro skupinové práce a kooperativní dovednosti. Pokračovat v rozvíjení zrakové paměti. Upevňovat pravolevou orientaci na svém těle, na ploše a prostoru. Dávat dítěti prostor pro pohybové dovednosti s důrazem na správné provedení a vedení ke správnému držení těla. Zařazovat výtvarné techniky s důrazem na projevení své vlastní představy a fantazie. U chlapce je potřeba upevňovat nadále pojmy *včera*, *dnes*, *zítra* apod. Dbát na správný úchop a přiměřený tlak na podložku. Vést chlapce k samostatnosti a udržování svých věcí v pořádku.

5 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD Č. 2

V této části práce je vypracován vzdělávací plán pro dívku, ve kterém si ji nejprve představíme. Poté bude následovat vyplněná mnou navržená struktura vzdělávacího plánu, na kterou budou navazovat průběh realizace, hodnocení dosažených výsledků dívky na konci prvního pololetí a na závěr náměty a doporučení pro další vzdělávání.

5.1 Charakteristika dítěte

Dívka navštěvuje mateřskou školu od tří let. Je velmi temperamentní, ve společnosti jde spíše o dominantní typ. Je velmi zvědavá a má neustálé otázky, které jsou mnohdy zbytečné. Potřebuje se vždy ujistit, jestli je to pravda a jestli vše platí tak, jak bylo řečeno a domluveno. Do třídy chodí společně se svým sourozencem a je velmi starostlivá a pečující. To ovšem až natolik, že nedává prostor svému sourozenci, aby se projevil. Sebeobslužné činnosti dívka zvládá a pomáhá i ostatním, kteří to potřebují. Pokud dívka několik dní v mateřské škole chybí, pak trvá odloučení od rodičů při příchodu do mateřské školy, mnohdy se ranní přivítání neobejde bez slz. Mezi oblíbené činnosti dívky patří hraní divadla a vymyšlení svých příběhů a dějů, dokáže si sama vyrobit potřebné kulisy a zorganizovat ostatní děti k připravenému divadlu. Dá se říct, že pro spoustu dětí je ve třídě vzorem a děti vede. Dívka má slovní zásobu přiměřenou svému věku. Klade obsáhlé otázky, je velmi zvědavá, taktéž mluví ve větách i souvětích a všechny hlásky již zvládá. Co je však u dívky stěžejní, je její soustředěnost a pozornost. Je velmi roztěkaná, se vším je rychle hotová a úkoly nevyhledává. Ráda si sama rozhoduje o tom, co právě bude dělat. Neudrží déle pozornost, protože potřebuje vědět a komentovat, co se děje okolo. Zadaný úkol nedokončuje a potřebuje dopomoc.

5.2 Vzdělávací plán pro dítě s OŠD

VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD

Jméno a příjmení dítěte	Dívka
Škola	Mateřská škola
Školní rok	2022/2023
Důvod odkladu školní docházky	Nezralost v oblastech grafomotoriky, vizuomotoriky, zrakového vnímání, sluchového vnímání, práce schopnosti a pozornosti, emocionální a sociální oblasti.

Dlouhodobé cíle	<p>Podporovat soustředěnost dítěte.</p> <p>Kultivovat pozornost i paměť a vést dítě k dokončení zadaného úkolu.</p> <p>Vést dítě k odložení svých přání na později.</p> <p>Podněcovat dítě ke spolupráci.</p> <p>Rozvíjet sociální dovednosti dítěte.</p> <p>Rozvíjet u dítěte orientaci v prostoru a v čase.</p>
Krátkodobé cíle	<p>1. Biologická oblast</p> <p>Motorika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdokonalit jemnou i hrubou motoriku dítěte. • Rozvíjet koordinaci těla a podporovat jeho správné držení. • Procvičovat postřeh, hod a chytání míče. <p>Grafomotorika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat správný špetkový úchop. • Dbát na správné postavení ruky a přiměřený tlak na podložku. • Postupovat při práci zleva doprava. • Zaměřit se na koordinaci ruky a oka. • Rozvíjet kreslený projev dítěte (obsahová stránka). <p>2. Psychologická oblast</p> <p>Rozumové schopnosti a dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prohlubovat zájem o kognitivní činnosti • Rozvíjet pozornost • Orientace v prostoru (cvičit správné používání předložek). • Orientace v čase (upevňovat pojmy včera, dnes, zítra, ráno, večer, odpoledne). • Upevňovat pravolevou orientaci. • Rozvíjet matematické operace, třídění, porovnávání, více, méně, stejně atd. • Podporovat vztahy mezi čísly.

	<p>Zraková a sluchová percepce</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat zrakové vnímání (zrakovou paměť, vyhledávání dvojic, doplnění chybějících částí obrázku, rozlišení detailem, rozlišení podle polohy). • Podporovat sluchové vnímání (procvičovat fonemický sluch a hlásky na konci i na začátku slova, identifikace různých zvuků). <p>Práceschopnost</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vést dítě k samoobsluze. • Vést dítě k samostatnosti. • Vést dítě k dokončení zadaného úkolu a odložení svých přání na později. • Rozvíjet soustředěnost a pozornost dítěte. • Posilovat přirozené poznávací city. <p>3. Sociální oblast</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet a posilovat prosociální chování a postoje k druhému. • Rozvíjet kooperativní dovednosti. • Podněcovat dítě ke spolupráci. • Upevňovat kulturní společenské návyky při stolování a při komunikaci.
<p>Nabídka činností</p>	<p>Překážkové dráhy, slalomy, hry s míčem, hod na cíl, poskoky na jedné noze, poskoky snožmo, práce s plastelínou, motání vlny, stříhání, výtvarné techniky (frotáž, muchláž, koláž), práce s pískovnicí, pomůcky praktického života (přesýpání, přelévání, pinzeta, pipeta, drobný materiál), prstové cvičení, navlékání korálků, PL-jednotažky, horní i dolní oblouk, smyčka, zuby. Hraní her jako „Hádej, co se změnilo“, pexeso, domino, kvarteto, puzzle, hlavolamy, SEVA stavebnice (skládání podle obrázku). Poslech zvuků, rytmizace slov, slabikování (hra na datla), opakování jednoduchých vět</p>

	s přidáváním podstatných jmen. Návuk chování v běžných situacích.
Pomůcky	Přesýpací hodiny, didaktické hry, Logico, Montessori pomůcky, pomůcky z praktického života (práce s vodou, pískovnicí, kinetickým pískem, šroubování, práce s pinzetou a pipetou atd.), deskové hry, společenské hry, puzzle, pexeso, logopedické kostky, knihy, atlasy, encyklopedie, čepičky pro dramaturgii, cvičební náčiní (overbally, drátěnky, obruče, lavička, žebřiny, žíněnka, balanční kameny, lano, strachový tunel atd.), trojhranný tangram, tvrdé i měkké materiály, Orffovy nástroje, přírodní materiály apod.
Organizace vzdělávání	ŠVP vychází z propojení prvků Montessori pedagogiky a programu pro přírodovědné třídy a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.
Způsob realizace	Každodenní zapojování dítěte do běžných činností v mateřské škole (ranní tvoření, odpolední aktivity, řízená i částečně řízená činnost). Zapojení dítěte do všech aktivit. Určení si, co chce dělat, kdy splní a v jakém časovém úseku. Přizpůsobit se potřebám dítěte. Dát dítěti možnost ovlivnit svým rozhodnutím výběr činností. Volit pestrou nabídku aktivit během dne k tematickým blokům. Zařazovat skupinové práce.
Spolupráce se zákonnými zástupci	Stanovení si společného cíle. Seznámení rodičů se vzdělávacím plánem. Spolupráce na plnění cílů. Komunikace formou konzultací.

5.3 Průběh vývoje dívky

ZÁŘÍ 2022

Dívka se po prázdninách těšila do mateřské školy, ale někdy nastává problém při ranním odloučení od maminky. Loučení bývá dlouhé a minimálně jednou za dva týdny se objevují i slzy. Dívka se zapojuje do všech aktivit jak řízených, tak částečně řízených. Nechybí jí motivace, ale je potřeba ji neustále informovat o tom, co se bude dít, potřebuje být na všechno předem připravena a někdy se na stejnou věc zeptá vícekrát, aby se ujistila. Je

potřeba dále rozvíjet a podporovat samostatnost dítěte. Je společenská a nové děti v září přijala velmi pozitivně, snaží se jim pomáhat, ale někdy dělá vše za ně, co už by děti nové mohly zvládnout. Nedává druhým příliš šanci, je rychle hotová a všechny poučuje. Dívka má ráda společnost a vyhledává skupinové hry, ráda s dětmi provádí dramatizaci, kde dominuje jako hlavní organizátorka. Má zajímavé nápady a snažíme se ji v tom podporovat. S dívkou proběhla v tomto měsíci vstupní diagnostika, na jejímž základě budeme rozvíjet její všestranný vývoj, ale především stěžejní oblasti. V tomto měsíci jsme se zaměřili především na jemnou a hrubou motoriku, grafomotoriku a snažili jsme se všechny oblasti propojit. Dívka je velmi šikovná v oblasti jemné motoriky, její práce s drobným materiálem je precizní a je velmi snaživá. Při pohybových dovednostech je však zbrklá a její pohyby jsou nekoordinované. Je důležité u dívky podporovat správné držení těla a rozvíjet pohybový aparát dítěte.

Do plnění úkolů je potřeba dívku motivovat a vést ji k vytrvalosti, práci dělá rychle, aby měla rychle hotovo. To, co ji nebaví, udělá rychle, poté ovšem výsledek není to nejlepší, co by mohla dokázat. Je tedy důležité ji motivovat, protože víme, že má na to, aby výsledek byl lepší. Často dívku něco rozptýlí a neustále klade zbytečné otázky při práci. To způsobuje její nesoustředěnost a odvádění pozornosti. Je potřeba dále na ní pracovat.

Pro ukázkou vkládám foto kresby dívky, která je přiměřená věku dítěte. Můžeme si však všimnout, že některé části těla stále chybí a je nakreslen nesprávný počet daných částí. Dále je vhodné u dívky rozvíjet kresbu v oblasti obsahové náplně, často nahlíží k ostatním a nemá svou vlastní představivost.

ŘÍJEN 2022

Dívka se viditelně zlepšila v oblasti hrubé motoriky (snaží se pohyby dělat pomalu a pečlivěji), je však stále potřeba ji dále rozvíjet (házení, chytání, zdravotní cvičení). V případě jemné motoriky a grafomotoriky udělala dívka taktéž velký pokrok, její úchop není tak křečovitý a tlak na podložku je přiměřený. Má uvolněné zápěstí, ale před každým cvičením je důležitá průprava, jako je procvičení zápěstí a ruky s prstovým cvičením.

Při řízené činnosti a částečně řízené činnosti zapojujeme skupinové práce, ve kterých si dívka není jistá a nechává se vést ostatními, což je překvapení, protože jinak se dívka projevuje velmi dominantně. Chybí jí všeobecné znalosti, které je nutné doplňovat. Pokud skupinka neudělá úkol správně, má problém vyrovnávat se s neúspěchem. Jsou proto potřeba pozitivní hodnocení a motivace pro další činnosti.

Dívka se hodně zlepšila v oblasti sebeobsluhy a samostatnosti. Ví, co kam patří, již se nechodí ptát, jestli to má správně uložené a jak to má být. Má ve svých věcech pořádek a udržuje jej. V rámci předškolní přípravy mají děti v MŠ svá pouzdra, o která se samy starají. Strouhají si pastelky apod. Ze začátku dívku pouzdro nezaujalo a neudržovala jej v pořádku. Dnes si již sama ostrouhá pastelky a při problému požádá rodiče o napravení. Je tedy více samostatná a rozhodná.

LISTOPAD 2022

Dívka dělá velké pokroky, již za dva měsíce pravidelné docházky je zase o stupeň výše a lépe ke zvládnutí základní školy. Do základní školy se těší. Úkoly a práci již vyhledává a dokončuje je. Stále si však není svým výsledkem jistá a chybí jí sebedůvěra. Je potřeba na ní dále pracovat formou pozitivního hodnocení a motivace. Dívka lépe zvládá orientaci v prostoru. Pravolevá orientace je někdy stěžejní, ale již jen na ploše. Má smysl pro detail a vyhledává činnosti na rozvoj zrakového vnímání a paměti. Oblíbila si hry, jako je Kimova hra apod. S mladšími dětmi tyto hry samy hrají a dívka je ve hře hlavní organizátorkou a vůdkyní. Pro ostatní děti představuje motivaci a v kolektivu je oblíbená.

Dále se dívka velmi posunula v oblasti řeči a celkově v komunikativních dovednostech. Mluví v dlouhých větách a souvětích. Díky dramatizaci se dokáže uvolnit a mluví bez ostychu. Dovede se vcítit do rolí a prezentovat je. Má skvělou paměť, kterou dále rozvíjíme pomocí her. U pohádek při odpoledním odpočinku poslouchá a pohádky si pamatuje. Dokáže na druhý den převyprávět celý děj bez jakékoliv podpory.

PROSINEC 2022

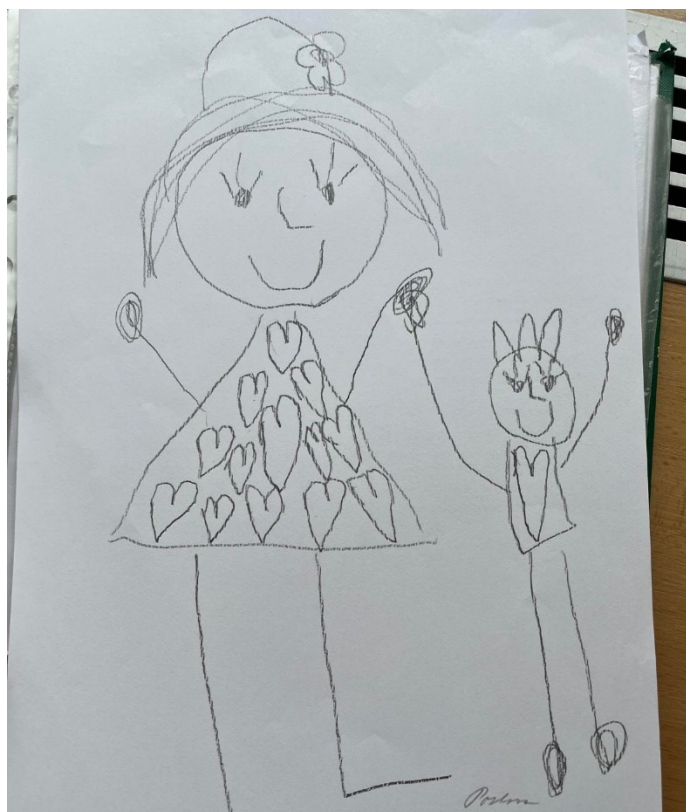
Daří se nám dívku rozvíjet ve všech oblastech a pokroky jsou velmi viditelné. Dítě potřebovalo dozrát, jeho vývoj podporujeme a dále rozvíjíme. Dívka je velmi společenská, ráda navazuje nové vztahy a nebojí se komunikovat s úplně cizími lidmi. Rychle si získá kamarády a se všemi je dobrá kamarádka. Podařilo se nám odbourat žalování, které bylo na denním pořádku. Teď již dívka vše s dětmi řeší sama a žalování není potřeba.

Dívka vyhledává výtvarné a pracovní činnosti. Má skvělé nápady, její práce jsou originální a nápadité, to je velký pokrok, protože dříve spíše dělala vše podle ostatních. Má velkou fantazii a představivost, kterou je potřeba dále rozvíjet. Ve třídě máme ryby v akváriu, o které se dívka ochotně stará a zajímá se o ně.

Velký posun se objevil i v oblasti orientace v čase, kdy dívka již zvládá denní režim a dny v týdnu. Přiřadí k modelovým situacím správné časy a zajímá se o hodiny. Ptá se, kolik je hodin, a ve třídě mají děti hodiny, kde mají vyznačeno, co v určitou hodinu se bude dít. Dívka již zná některé časy a dokáže sama určit, co se bude dít. Opět se posílila samostatnost, kdy si dívka sama vyhledá a pozná, co bude, než aby se neustále ptala a ujišťovala.

LEDEN 2022

V měsíci lednu proběhla diagnostika na konci 1. pololetí, ve které se dívka posunula v určitých oblastech výše. Podařilo se nám naplnit formou aktivit a činností všechny potřebné oblasti pro její rozvoj. Dívka si je sama sebou jistější, zvládá odloučení, je připravena plnit své povinnosti a odložit hru. Při činnostech se dokáže plně soustředit, snaží se vše dělat poctivě, aby s výsledkem byla spokojena. V určitých situacích je stále potřebná pomoc, ale už ne v takové míře, jako tomu bylo předtím. Obrovský posun dívka udělala v oblasti motoriky, její pohyby jsou koordinovanější, uvážlivější a procítěné. Grafomotorika, ta je ukázková, ale je nutné to nebrat jako samozřejmost a dále ji upevňovat. Pro srovnání přidávám kresbu postavy, kde můžeme taktéž vidět posun. Kresba má smysl pro detail. Postava má nově řasy, vlasy rovnoměrné a taky dochází k rozlišení velikostí postav.

5.4 Hodnocení výsledků dívky na konci prvního pololetí

Dívka udělala za tento půlrok velký pokrok. Podařilo se nám naplnit stanovené cíle. Snažili jsme se propojit všechny oblasti a klást velký důraz na to, aby dívka byla samostatnější. První pololetí, si myslím, je nejdůležitější a nejvhodnější pro intenzivní práci s dětmi, které se chystají k zápisu.

Protože ve druhém pololetí již tolik času nezbyvá a konec školního roku bývá pro všechny velmi náročný a z hlediska pořádaných akcí je časová dotace také nedostačující.

Za první pololetí se u dívky zlepšila úroveň sociálních dovedností, zde jsme se zaměřili na společenské chování, a hlavně na zvládnutí odloučení od rodičů. Dívka si již více **věří**, svými činy si **je jistější**, a tak se nechodí neustále ujišťovat. S ostatními dětmi ráda a velmi **komunikuje, už si konflikty řeší sama** a nechodí žalovat každé dění. Dokáže **vyhodnotit, co může být důležité, a co zbytečné**. Dále se nám podařilo vést dívku **k dokončení započaté činnosti a prodloužit dobu pozornosti a soustředěnosti**. Činnosti si sama vybírá a dokáže předem říct, jestli to zvládne, nebo potřebuje pomoc. Ostatním dětem by se ráda jevila jako vzor a ráno upozorňuje děti na to, že si jde udělat daný úkol/činnost. Tu když dokončí, ráda se pochlubí ostatním, jak ji zvládla.

V oblasti motoriky se dívka výrazně zlepšila zejména v pohybových dovednostech. Ty vyhledává a těší se na různé pohybové aktivity. Nebojí se určitých pohybových aktivit a troufá si i na složitější překážky. Je si vědoma, že je potřeba dodržovat pravidla bezpečnosti, protože při určitých pohybových hrách a cvičení by mohlo dojít k úrazu. Má ráda skupinové hry, při kterých je ve skupině spíše dominantním typem. Záleží však na tom, o co se právě jedná. Například když jde o pohybové dovednosti, je si jistější, a tudíž dominuje, pokud se však jedná o nějaké vědomosti, dívka se spíše stáhne a nechá prostor jiným. Všeobecné znalosti je potřeba dále rozvíjet a doplňovat, aby byl u dívky vzbuzen zájem a chuť poznávat.

Rozumové schopnosti dívky jsou taktéž na vyšší úrovni. Zvládá orientaci jak v prostoru, tak i v čase. **Ví, jak jdou za sebou dny v týdnu, také zvládne říct plán dne, ráda se dělí o své zážitky z víkendu apod.** Zvládá matematické operace a zná i chápe význam určitých pojmů. Intenzivní práce s dívkou podle vzdělávacího plánu byla úspěšná, ale je potřeba dále s ní intenzivně pracovat. Naučit ji pracovat s emocemi, odložit přání na později a zvládnout odloučení od svých blízkých.

5.5 Náměty a doporučení pro další vzdělávání

Nadále pokračovat ve všestranném rozvoji dívky. Vést dítě k přirozené komunikaci jak s dětmi, tak i s dospělými. Naučit dívku ovládat své emoce a odložit svá přání na později. Podporovat dítě v samostatnosti, bez závislosti na učitelce nebo rodičích. Dávat dítěti dostatek prostoru pro skupinové práce a kooperativní dovednosti. Poskytovat mu prostor pro pohybové dovednosti s důrazem na správné provedení a vedením ke správnému držení těla.

Dále pokračovat v procvičování poskoků snožmo a skákání na jedné noze. Naučit dítě pracovat s chybou a prohrou a dále ji přijmout. Pokračovat v osvojování si informací o sobě a své rodině. Podporovat a rozvíjet všeobecné znalosti. V oblasti řeči využívat homonyma a synonyma, cvičit slovní paměť.

6 VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD Č. 3

V této části práce je vypracován vzdělávací plán pro druhého chlapce, ve kterém si jej na úvod představíme. Poté bude následovat vyplněná mnou navržená struktura vzdělávacího plánu, na kterou budou navazovat průběh realizace, hodnocení dosažených výsledků chlapce na konci prvního pololetí a na závěr náměty a doporučení pro další vzdělávání.

6.1 Charakteristika dítěte

Chlapec navštěvující mateřskou školu od čtyř let. Má mladšího sourozence, který začal chodit do mateřské školy do stejné třídy v letošním školním roce 2022/2023. Chlapec bývá často plačtivý, pasivní a nedokáže si hrát s ostatními, i když by chtěl. Vyhledává spíše děti mladší, ale nedokáže si s nimi hrát nebo se skamarádit. Upoutává na sebe pozornost dětí tím, že jim ji ničí. Při činnostech i sebeobsluze potřebuje pomoc. Úkoly pracovního typu nevyhledává a je těžké jej do těchto činností zapojit a motivovat. Třídou jen proplouvá a schovává se. Pokud se snažíme ho do něčeho zapojit, přijde pláč. Chlapec neudrží pozornost déle než dvacet sekund. Potřebuje mít na všechno klid, protože každý pohyb či zvuk ho vyruší a znervózní. V oblasti pohybových dovedností jsou chlapcovy pohyby nekoordinované a nejisté. Chlapec má špatný úchop, nemá uvolněné zápěstí a tlak na podložku je nepřiměřený. Je potřeba s chlapcem provádět často grafomotorické cvičení s dopomocí. Komunikace a řeč jsou u dítěte velmi slabé a navštěvuje klinického logopeda. Chlapec má slabou slovní zásobu, nemluví ve větách a svým slovním projevem si není jistý. Při komunikaci uhýbá pohledem a odpovídá jednoslovně. Vydává často citoslovce a nedokáže vyjádřit, co právě chce či potřebuje. Je třeba s ním intenzivně pracovat ve všech oblastech.

6.2 Vzdělávací plán pro dítě s OŠD

VZDĚLÁVACÍ PLÁN PRO DÍTĚ S OŠD

Jméno a příjmení dítěte	Chlapec
Škola	Mateřská škola
Školní rok	2022/2023
Důvod odkladu školní docházky	Nezralost v oblastech grafomotoriky, vizuomotoriky, prostorové orientace, zrakového vnímání, sluchového vnímání, matematických představ, lateralizace, řeči, práceschopnosti

	a pozornosti, emocionální a sociální oblasti, všeobecných znalostí.
Dlouhodobé cíle	<p>Podporovat sebedůvěru dítěte ve všech činnostech.</p> <p>Cvičit pozornost i paměť a vést dítě k dokončení zadaného úkolu.</p> <p>Vést dítě k odložení svých přání na později.</p> <p>Podněcovat dítě ke spolupráci.</p> <p>Vést dítě k navazování nových vztahů ve třídě.</p> <p>Rozvíjet sociální dovednosti dítěte.</p> <p>Rozvíjet u dítěte orientaci v prostoru a v čase.</p> <p>Rozvíjet zrakové a sluchové vnímání dítěte.</p> <p>Rozvíjet rozumové schopnosti dítěte.</p>
Krátkodobé cíle	<p>1. Biologická oblast</p> <p>Motorika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozvíjet pohybové dovednosti (běhání, chytání, házení, poskoky, skoky, přelézání, plazení se apod.). • Vytvářet dítěti příležitosti k pohybu. • Zdokonalit jemnou i hrubou motoriku dítěte. • Rozvíjet koordinaci těla a podporovat jeho správné držení. • Střídat polohy těla. • Podporovat reakci na signál <p>Grafomotorika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podporovat správný špetkový úchop. • Dbát na správné postavení ruky a přiměřený tlak na podložku. • Postupovat při práci zleva doprava. • Zaměřit se na koordinaci ruky a oka. • Zařazovat cvičení prstů a ruky. • Provádět grafomotorická cvičení. • Postupovat od svislých čar a vodorovných čar.

	<ul style="list-style-type: none">• Dbát na dodržování správného směru.• Postupně zařazovat horní a dolní obloučky, smyčky, osmičky, šneky, zuby, pily, kruhy aj.• Cvičit grafomotorické cviky v liniatuře. <p>2. Psychologická oblast</p> <p>Jazyk a řeč</p> <ul style="list-style-type: none">• Dbát na správnou výslovnost.• Vést dítě k vlastnímu vyjadřování. <p>Rozumové schopnosti a dovednosti</p> <ul style="list-style-type: none">• Rozvíjet pozornost.• Orientace v prostoru (cvičit správné používání předložek• Orientace v čase (upevňovat pojmy <i>včera, dnes, zítra, ráno, večer, odpoledne</i>).• Procvičovat zrak• Upevňovat pravolevou orientaci.• Rozvíjet matematické operace, třídění, porovnávání, více, méně, stejně...• Podporovat vztahy mezi čísly.• Upevňovat informace o sobě a okolí. <p>Zraková a sluchová percepce</p> <ul style="list-style-type: none">• Podporovat zrakové vnímání (zraková paměť, vyhledávání dvojic, doplnění chybějících částí obrázku).• Podporovat sluchové vnímání (procvičovat fonemický sluch a hlásky na konci i na začátku slova, identifikace různých zvuků).• Zaměřit se na rytmizaci slov.• Zaměřit se na slabikování.• Rozvíjet sluchovou paměť. <p>Práceschopnost</p> <ul style="list-style-type: none">• Vést dítě k samoobsluze.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Vést dítě k samostatnosti. • Vést dítě k dokončení zadaného úkolu a odložení svých přání na později. • Rozvíjet soustředěnost a pozornost dítěte. • Posilovat u dítěte sebevědomí. • Posilovat přirozené poznávací city. <p>3. Sociální oblast a emocionální oblast</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vytvářet a posilovat prosociální chování a postoje ke druhému. • Rozvíjet kooperativní dovednosti. • Podněcovat dítě ke spolupráci. • Posilovat a rozvíjet u dítěte schopnost navazování a rozvíjení vztahů ke druhým lidem. • Učit dítě přenést se i přes případný neúspěch. • Učit dítě zvládat nové sociální situace.
<p>Nabídka činností</p>	<p>Běhání, slalomy, překážkové dráhy, hry s míči, chytání, házení, poskoky po jedné noze, poskoky snožmo, zdravotní cvičení s názvoslovím, zdravotní cvičení s pomůckami, jóga, motání klubek, práce s pískem, práce s kinetickým pískem, provlékání, navlékání korálek, přebírání hrachu, konstruktivní hry, hry s legem, zapínání knoflíků, rozepínání zipů, trhání papírků, stříhání, lepení, výtvarné činnosti, pracovní činnosti, prstové cvičení, navlékání korálek, PL-jednotažky, horní i dolní oblouk, smyčka, zuby, volné kreslení, obtahování, vymalovávání. Poslech a vyprávění pohádek, dramatizace, logopedické chvílky v rámci řízené činnosti, fonační cvičení, artikulační cvičení, dechová cvičení. Hraní her jako „Hádej, co se změnilo“, Kimova hra, pexeso, domino, kvarteto, puzzle, hlavolamy, SEVA stavebnice (skládání podle obrázku). Poslech zvuků, rytmizace slov, slabikování (hra na datla), opakování jednoduchých vět s přidáváním podstatných jmen. Nácvič chování v běžných situacích.</p>

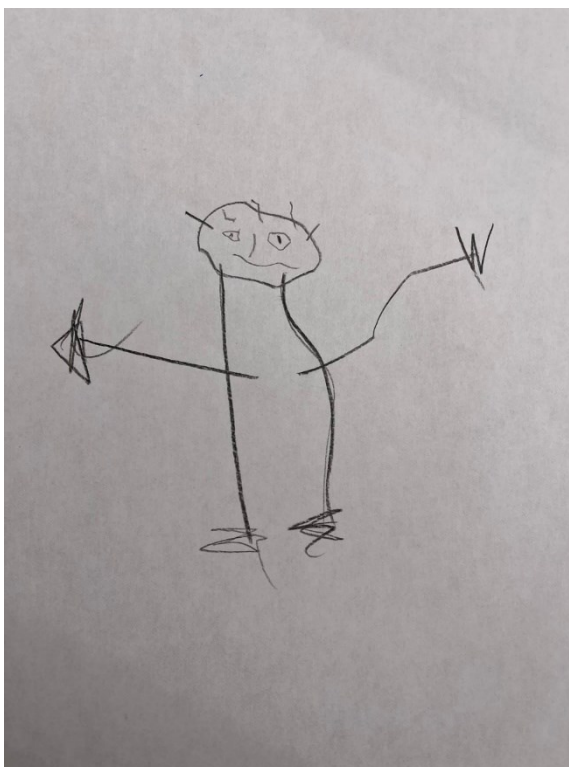
Pomůcky	Deskové společenské hry, konstruktivní hry, vzdělávací kartáčkové hry, mozaiky, logopedické kostky, půlené logokostky, knihy, encyklopedie, obrázkový materiál, digitální pomůcky, přírodní materiál, cvičební pomůcky (gymnastický míč, overball, balanční kameny, lano, obruče, žíněnka, žebřiny, míčky), tvrdší i měkké výtvarné materiály, prstové barvy, plastelína, písek, pomůcky z praktického života.
Organizace vzdělávání	ŠVP vychází z propojení prvků Montessori pedagogiky a programu pro přírodovědné třídy a je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání.
Způsob realizace	Každodenní zapojování dítěte do běžných činností v mateřské škole (ranní tvoření, odpolední aktivity, řízená i částečně řízená činnost). Zapojení dítěte do všech aktivit. Určení si, co chce dělat, kdy to splní a v jakém časovém úseku. Přizpůsobit se potřebám dítěte. Dát dítěti možnost ovlivnit svým rozhodnutím výběr činností. Volit pestrou nabídku aktivit během dne k tematickým blokům. Zařazovat skupinové práce.
Spolupráce se zákonnými zástupci	Stanovení si společného cíle. Seznámení rodičů se vzdělávacím plánem. Spolupráce na plnění cílů. Komunikace formou konzultací.

6.3 Průběh vývoje chlapce

ZÁŘÍ 2022

Na základě vstupní diagnostiky je potřeba s chlapcem intenzivně pracovat. Má velké nedostatky téměř ve všech oblastech. Jeho vývoj nyní odpovídá věku čtyřletého dítěte. S dítětem intenzivně pracujeme v rámci dopoledních činností (řízených a částečně řízených činností), ale i v rámci předškolní činnosti v odpoledních hodinách. Chlapec je plačtivý, rád si hraje, ale problém je v tom, že si hrát neumí. Nedokáže navázat kontakt s kamarády a upozorňuje na sebe tím, že dětem hru ničí. Proto ho pak stěží vezmou děti mezi sebe a chlapec je pak agresivní. Je potřeba chlapce neustále motivovat a vést ho k pozitivním myšlenkám. Je potřeba mu dopomáhat ve všech činnostech. Chlapec nevyhledává úkoly pracovního typu. V oblasti grafomotoriky má úchop dlaňový, tlak na podložku je

nepřiměřený a momentálně zvládne znázornit pouze kolečko. Jeho kresba neodpovídá jeho věku. Jak můžeme vidět na obrázku, jedná se stále o hlavonožce. Postava má lidské znaky, ale ruce vyplývají z dolních končetin, chybí krk a tělo. Snaha o kresbu prstů. Na hlavě chybí detail obličeje a uši.

Při kreativních a výtvarných činnostech chybí chlapci fantazie a představivost, jedná se tedy o slabou obsahovou náplň projevu. Čeká, až to udělá někdo jiný, aby to podle něj mohl zopakovat, ale chlapec to nezvládne ani zopakovat. Vzorem mu jsou děti mladší a vyhledává kontakt s nimi. Při zapojení se do skupiny předškoláků bývá plačtivý a nechce se účastnit. Je potřeba ho dále motivovat a pozitivně vést ke všem činnostem. Na konci měsíce se nám podařilo chlapce zadaptovat a při příchodu zvládne odloučení od rodičů, stále ale trvá loučení, které je zdlouhavé.

ŘÍJEN 2022

V měsíci říjnu můžeme u chlapce pozorovat malé pokroky v oblasti jemné i hrubé motoriky. Chlapec již má pohyby koordinovanější, nebojí se zdlouhat překážky, a co je důležité – vyhledává pohybové činnosti. Dále je nutné zařazovat cviky na rovnováhu a správné držení těla. V rámci jemné motoriky spojené s grafomotorikou jsme se vrátili na začátek postupu, volíme velké formáty a náčiní, kde chlapec provádí průpravná cvičení. Zvládá si před cvičením procvičit ruce i zápěstí a učíme se správný úchop pomocí prstového cvičení. Chlapec ví, jak se tužka drží, ale je nutné ho stále opravovat.

Co se týká chlapcovy práceschopnosti, zde vidíme velký pokrok, kdy si sám řekne o nějaký úkol či činnost připravenou v ranních centrech a má snahu ji dokončit. Stále však neudrží pozornost a práci i přes snahu nedokončí. U chlapce je nutné při činnostech sedět a dopomáhat mu, jinak si sám neví rady a nesoustředí se. Při snaze hrát si s kamarády nedokáže vydržet u hry a stále vybírá nové hry. Nejraději si sám hraje s dřevěnou farmou.

LISTOPAD 2022

V rámci sociálních dovedností se chlapec posunul o krok výše. S kamarády si již dokáže hrát, opatrně navazuje kontakty ve třídě a má dva nejoblíbenější kamarády, se kterými rád hraje společenské hry, které nikdy předtím nevyhledával, ale protože si s tím chtějí hrát ti kamarádi, pak on taky. Tito kamarádi ho vedou výše, protože se již zajímají o úkoly pracovního typu a o těžko pochopitelné věci, hrají rádi didaktické hry, společenské hry a zajímají se o přírodu (atlasy, encyklopedie, knihy apod.). Tím chlapce velmi motivují a pomáhají mu se posunout dále.

V oblasti samostatnosti si však chlapec stále není sebou jistý, je potřeba ho ujišťovat a dopomáhat mu v sebeobslužných činnostech.

Podářilo se nám chlapce zapojovat do řízených i částečně řízených činností, při kterých však neudrží pozornost a soustředěnost. Pokrokem a pozitivním hodnocením je již však už jen to, že se zapojuje. Na pozornosti a práceschopnosti je potřeba dále pracovat.

PROSINEC 2022

V rámci nově zakoupených Montessori pomůcek do třídy se chlapec velmi posunul ve všech oblastech. Zajímají ho čísla, matematické operace a hlavně biologie. Rád si sestavuje kostru těla a pojmenovává ji. Má představu o číslech a dokáže již určit, co je více a co méně. Jmenuje číselnou řadu a vyhledává náročnější úkoly. Chlapec za jeden měsíc udělal neuvěřitelný skok dopředu. Stále je však potřeba chlapce rozvíjet a motivovat.

Podářilo se u chlapce rozšířit znalosti a dovednosti ve všeobecných znalostech. Zvládá dobře orientaci v čase i v prostoru. Dalším velkým pokrokem u chlapce je, že začal vyhledávat kreslení a tvoření. Rád tvoří s lepidlem, modeluje z plastelíny, což u něj velmi podporuje jemnou motoriku. Dále je u chlapce potřeba podporovat stříhání, zvládne stříhat po rovné čáře, ale obloučky a jiné linie jsou pro něj velmi obtížné.

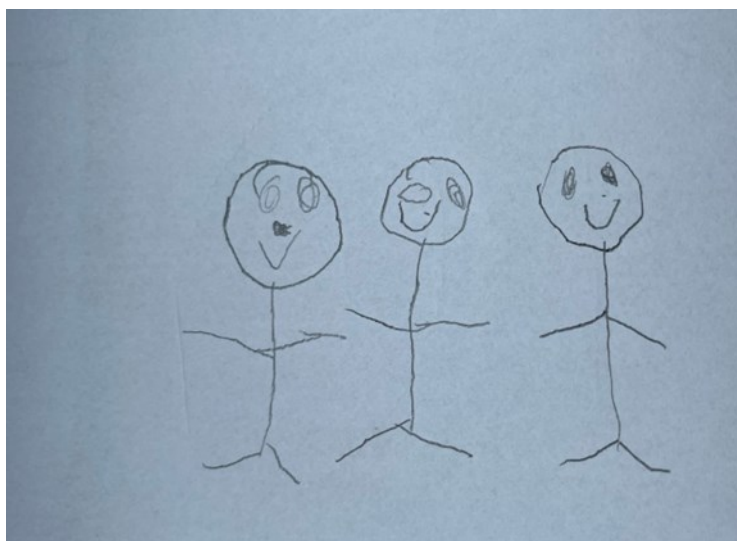
V oblasti komunikace a řeči se chlapec snaží mluvit v souvětích a má zájem o vyprávění, které je sice jednoduché, ale již nám sdělí své zážitky a prožitky. Co se týká jeho soustředěnosti, ta je stále krátká.

LEDEN 2022

Podpora chlapce a práce s ním byla velmi náročná pro všechny, ale odměnou je nám jeho velký pokrok. Stále však je potřeba rozvíjet všechny oblasti, ale již je na úrovni, kdy by mohl zvládnout školní docházku. Bude potřeba s chlapcem hodně a intenzivně pracovat a pomáhat mu, ale jsme již na jiné úrovni než v září.

Proběhla diagnostika za první pololetí, kde je viditelný chlapcův posun. V měsíci lednu jsme se zaměřili na všestranný rozvoj a upevňování již zvládnutého. V sociálních dovednostech se chlapec více zapojuje do skupinových činností a vyhledává kamarády. Dále je potřeba upevňovat kulturně-společenské návyky. Dbát na dodržování pravidel a zapojovat chlapce častěji do společenských činností.

V oblasti grafomotoriky a celkové vizuomotoriky je zaznamenán taktéž velký pokrok. Chlapec postupuje zleva doprava. Jeho úchop je správný, ale je potřeba jej stále upozorňovat. Vkládám kresbu pro srovnání s kresbou postavy za měsíc září, kde můžeme vidět, že se již objevuje postava, která má ruce, nohy, krk, tělo, hlavu, oči a nos. Stále je potřeba zapracovat na kresbě a posunout ji o další úroveň výše.

6.4 Hodnocení výsledků chlapce na konci prvního pololetí

Chlapec udělal za 1. pololetí velký pokrok. Stále však v některých oblastech není na úrovni svého věku a je potřeba ho dále rozvíjet. V rámci všestranné přípravy je třeba ho zapojovat do všech činností. Pozitivně jej motivovat a udělovat mu pozitivní hodnocení, povzbuzovat jej k dosahování lepších výsledků. Je potřeba chlapce vést k dokončování úkolů a rozvíjet jeho pozornost.

V oblasti sociálních dovedností se chlapec výrazně posunul. **Dodržuje společenská pravidla, projevuje již zájem o společnost, zapojuje se do činností, hledá správné řešení při vzniklých konfliktech. Dokáže vyjádřit svůj názor. Zvládá odloučení od rodičů a dává přednost pracovním činnostem před hrou.** Při pracovní činnosti je stále potřeba chlapce kontrolovat, **zadaný úkol dokončí s dopomocí.** Chlapec je již **samostatný v sebeobsluze** a dokáže si **udržet v pořádku své věci** a také svůj zevnějšek. Naučil se také skládat přikrývku a uklízet si své lůžko, poskládat si pyžamo, ale někdy bojuje s převrácením oblečení, dochází k situaci, kdy **přijde a požádá o pomoc.**

V oblasti motoriky je vidět chlapcovo zlepšení v koordinaci jeho pohybů. Svými pohyby si je jistější, dokáže zdolávat různé překážky a projevuje se u něj vytrvalost. Začíná **vyhledávat příležitosti k pohybu.** Nejrady si hraje venku na hřišti. Hraje s kamarády pohybové hry a **dodržuje dohodnutá pravidla při hře.** V grafomotorice má pak chlapec **správný úchop,** stále je potřeba vést ho k přiměřenému tlaku na podložku a uvolnění ruky a zápěstí.

V rámci rozumových schopností můžeme sledovat velký pokrok, kdy se chlapec zlepšil v orientaci v prostoru, někdy si ale ještě splete pravou a levou stranu, ale to jen v případě orientace na ploše. **Zvládá také jednoduché matematické operace,** které je potřeba dále intenzivně rozvíjet. **Má představu o čísle, zvládne přiřadit pojmy *malý* × *velký*, určí pořadí, třídí podle kritérií.** Občas se stane, že se chlapci ještě pletou odstíny barev.

Chlapcova soustředěnost a pozornost se prodloužily, avšak stále není na dobré úrovni pro zvládnutí základní školy. Často ho něco vyruší, odvádí jeho pozornost a nedokáže se plně koncentrovat.

Celkový stav chlapce hodnotím velmi pozitivně. Je snaživý, rád objevuje nové věci, ale potřebuje dostávat podněty a možnosti. Stále je co zlepšovat a je potřebná intenzivní práce s ním.

6.5 Náměty a doporučení pro další vzdělávání

Pro další pololetí je potřeba s chlapcem intenzivně pracovat ve všestranném rozvoji. Je nutné pokračovat v rozvoji sociálních dovedností a vést ho k dodržování pravidel. Nadále učit dítě snášet neúspěch a chybu, podporovat ho a povzbudit. Důležité je udělit chlapci pozitivní hodnocení. Je potřeba u něj rozšiřovat všeobecné znalosti a trénovat sebeobsluhu. Postupně rozvíjet logické a abstraktní myšlení. Podporovat a rozvíjet práceschopnost a pozornost a vést ho k dokončení úkolů. Upevňovat špetkový úchop a dbát na správné provedení grafomotorických cvičení.

7 EVALUACE VZDĚLÁVACÍCH PLÁNŮ

Cílem této evaluace bylo zhodnotit účinnost a efektivitu vzdělávacích plánů pro děti s odkladem školní docházky, spokojenost rodičů se vzdělávacími plány a na závěr efektivitu a účinnost vzdělávacích plánů.

Z výše uvedených hodnocení dětí můžeme usuzovat, že děti ve svém rozvoji udělaly velký pokrok, ale stále mají slabší oblasti, kde je potřeba je dále rozvíjet a podporovat. Cíle, které jsem stanovila ve vzdělávacím plánu každého dítěte ve shodě s druhou učitelkou ve třídě, považujeme za splněné a dále je potřeba je upevňovat.

Při konzultaci s rodiči a jejich seznámení se vzdělávacími plány vládla ze strany rodičů spokojenost. Seznámení s plánem pro ně bylo motivací a sami se zapojovali s velkým odhodláním do vzdělávacího procesu pro dosažení stanovených cílů. Společně jsme si vyměňovali zpětnou vazbu.

Vzdělávací plány byly vytvořeny za účelem zlepšit úroveň dovedností, schopností a vědomostí dětí s odloženou školní docházkou a eliminovat tak jejich nedostatky školní zralosti. Cílem bylo pro každé dítě vytvořit svůj vzdělávací plán, který byl následně v rámci prvního pololetí realizován a průběžně hodnocen. Děti s odkladem školní docházky, které zůstávají v mateřské škole, bychom měli intenzivně rozvíjet a diagnostikovat oblasti, které jsou pro ně stěžejní. Mnou vytvořená struktura pro tvorbu vzdělávacího plánu byla dostatečně obsáhlá, ale málo přehledná. Bylo by potřeba upravit jednotlivé části tak, aby na sebe lépe navazovaly a byly přehledné. Byl to můj první plán, který jsem vytvářela, takže je určitě co zlepšit. Ať jde o nabídku činností, spojení cílů s oblastmi nebo cíle pro konkrétní oblast. Tabulka by měla být více přehledná a pochopitelná, aby se v ní rychle a dobře orientoval i např. zastupující učitel či jiné kolegyně. Jinak se shodneme s učitelkou, že plány byly určitě přínosné. Při dalším vypracovávání plánů bych se příště zaměřila na podrobnější záznam hodnocení, nebo s dítětem tvořila současně portfolio, aby samo dítě vidělo a vnímalo své pokroky, mohlo je hodnotit, čímž by se u všech dětí podpořila samostatnost, získaly by sebevědomí, sebedůvěru, a hlavně motivaci pro další vzdělávání. Já jako učitelka jsem pokroky zaznamenávala na základě diagnostiky, ale chybí mi zpětná vazba od samotného dítěte. Určitě by to pro další rozvoj dítěte a jeho osobnosti bylo přínosné. Samotná diagnostika, která je v mateřské škole vedena, není přehledná a podle mého názoru někdy až nic neříkající. Určitě by bylo vhodnější tvořit diagnostické portfolio s dětmi.

Děti s odkladem školní docházky jsou dále individuálně sledovány a hodnoceny ve vztahu k jejich individuálním potřebám a schopnostem. Jejich vzdělávací plány jsou pravidelně aktualizovány a upravovány podle pokroku a změn ve vývoji dítěte.

Evaluační studie ukázala, že vzdělávací plány jsou efektivní v poskytování podpory dětem s odkladem školní docházky. Děti jsou poskytnuty vhodné vzdělávací aktivity a podněty, které odpovídají jejich individuálním schopnostem a zájmům.

Vzdělávací plány jsou zaměřeny na rozvoj komunikace, sociálních dovedností, motoriky a kognitivních schopností dítěte. Zaměřují se také na podporu dítěte v přípravě na vstup do školního prostředí.

Celkově lze říci, že individuální vzdělávací plány pro děti s odkladem školní docházky jsou účinným nástrojem pro poskytování individualizované podpory a rozvoje dětí v raném věku.

ZÁVĚR

Přechod dítěte z mateřské školy do základní není jednodenní, ale má velký vliv na další vzdělávání, jeho úspěšnost a hlavně průběh. Abychom tento přechod dítěti co nejvíce usnadnili, měli bychom brát v úvahu, na jaké úrovni je z hlediska školní zralosti a připravenosti. Pokud se objeví nedostatky, neměli bychom je přehlížet a myslet si, že čas to vyřeší, ale měli bychom zvážit odklad školní docházky. Při volbě odkladu školní docházky jsme zjistili, že je důležitá práce s těmito dětmi, protože tím, že je budeme rozvíjet v oblastech, které pro ně byly stěžejní, a budeme dále rozvíjet a upevňovat to, co již získaly, jediné tak jim zajistíme dorovnání školní zralosti a připravenosti.

Samotnou práci s dětmi s odloženou školní docházkou jsem se zabývala v praktické části své práce, kde jsem vytvořila vzdělávací plány pro děti s odloženou školní docházkou. Tyto plány byly realizovány ve vybrané mateřské škole a na základě průběžného hodnocení bylo stanoveno další doporučení. Ze slovního hodnocení vyplývá, že děti udělaly velký pokrok ve svém rozvoji. Osobně se mi vzdělávací plán osvědčil, byl mi během práce s dětmi nápomocný a díky jeho přípravě jsem věděla, na jaké oblasti se u dětí zaměřit více. Myslím, že vzdělávací plán by si měla vypracovat každá mateřská škola, která má dítě s odloženou školní docházkou, a podle něj dítě dále rozvíjet. Důležitou součástí je i spolupráce s rodiči, kdy bychom je měli informovat a konzultovat s nimi pokroky dítěte, na základě konzultací rodiče pak zapojit do vzdělávacího procesu s cílem dosáhnout lepších výsledků u jejich dítěte. Za účelem dalšího zlepšení bych doporučila více se zaměřit na hodnocení dětí a zaznamenávání pokroků, aby byly přehledné pro učitele, děti i rodiče. Slovní hodnocení se zdá dlouhé a nepřehledné.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- Bednářová, J., & Šmardová, V., (2015). *Školní zralost: co by mělo umět dítě před vstupem do školy*. Computer Press.
- Bednářová, J., Dandová, E., Kratochvílová, J., Nádvorníková, H., Syslová, Z., & Šulová, L. (2018). *Školní zralost a její diagnostika*. Raabe.
- Bednářová, J., & Šmardová, V., (2021). *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. Computer Press.
- Burns, M. S., Johnson, R. T., & Assaf, M. M., (2011). *Preschool Education in Today's World*. Paul H. Brookes Publishing Co.
- Copple, C. (2010). *Developmentally Appropriate Practice in Early Childhood Programs Serving Children from Birth Through Age 8*. National Association for the Education of Young Children.
- Dandová, E., Kropáčková, J., Nádvorníková, H., Pravcová, D., & Příkazská, I. (2018). *Školní zralost a odklady školní docházky*. Raabe.
- Gillernová, I., & Mertin V. (2003). *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Portál.
- Greger, D., Simonová, J., & Straková, J. (Eds.). (2015). *Spravedlivý start?: nerovné šance v předškolním vzdělávání a při přechodu na základní školu*. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.
- Charlesworth, R., (2014). *Understanding child development*. Wadsworth Cengage Learning.
- Kořátková, S. (2014). *Dítě a mateřská škola: co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet* (2., rozš. a aktualiz. vyd). Grada.
- Kratochvílová, J. (2014). *Jak vést portfolio s dětmi v mateřské škole*. Portál.
- Majerčíková, J. (2017). *Odklady povinné školní docházky v perspektivě učitelek mateřských škol*. ORBIS SCHOLAE. Dostupné z: <https://karolinum.cz/casopis/orbis-scholae/rocnik-11/cislo-1/clanek-4862>
- Metodický portál RVP. (2016). *Plány IVP a PLPP*. Metodický portál RVP. CZ. <https://digifolio.rvp.cz/view/view.php?id=11994>

MŠMT. (2024). MŠMT připravilo řešení pro omezení odkladů školní docházky. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/msmt-pripravilo-reseni-pro-omezeni-odkladu-skolni-dochazky?lang=1>

Opravilová, E. (2016). *Předškolní pedagogika*. Grada.

Otevřelová, H. (2016). *Školní zralost a připravenost*. Portál.

Průcha, J., & Kořátková, S. (2013). *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Portál.

Průcha, J. (2016). *Předškolní dítě a svět vzdělávání: přehled teorie, praxe a výzkumných poznatků*. Wolters Kluwer ČR.

RVP PV (2021). *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. MŠMT. Dostupné z <https://www.msmt.cz/file/45304/>

Sedláčková, H., Syslová, Z., & Štěpánková, L. (2012). *Hodnocení výsledků předškolního vzdělávání*. Wolters Kluwer.

Syslová, Z., Borkovcová, I., & Průcha, J. (2014). *Péče a vzdělávání dětí v raném věku: komparace české a zahraniční situace*. Wolters Kluwer ČR.

Syslová, Z., & Škarková, L. (2015). *Rámeček profesních kvalit učitele mateřské školy*. Masarykova univerzita.

Syslová, Z., Kratochvílová, J., & Fikarová, T. (2018). *Pedagogická diagnostika v MŠ: práce s portfoliem dítěte*. Portál.

Syslová, Z., & Štěpánková, L. (2019). *Třídní projekty v mateřské škole*. Portál.

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Dostupné z: https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=563/2004%20&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

Žáčková, H., & Jucovičová, D. (2014). *Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole*. Nakladatelství D+H.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
atd.	a tak dále
apod.	a podobně
č.	číslo
ČR	Česká republika
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
PREDICT	Pre-school Diagnostic and Communication Tool
RoK v MŠ	Rozvoj kompetencí v mateřské škole vzdělávání
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
s.	strana
Sb.	Sbírka zákonů
SUky	Sdružený ukazatel
ŠVP	školní vzdělávací program
tzv.	takzvaný
ZŠ	základní škola

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Informovaný souhlas rodičů

PŘÍLOHA P I: INFORMOVANÝ SOUHLAS RODIČŮ

Informovaný souhlas rodičů

Vážení rodiče,

jako studentka Fakulty humanitních studií ve Zlíně, oboru učitelství pro mateřské školy, Vás velmi prosím o spolupráci na mé bakalářské práci zaměřené na práci s dětmi s odloženou školní docházkou, kterou realizuji pod vedením PhDr. Barbory Petřů Puhrové, Ph.D.

Spolupráce se týká praktické části, která obsahuje vzdělávací plán pro dítě s odkladem školní docházky, který bude vytvořený na základě diagnostiky vašeho dítěte a spočívá v realizaci plánu s vaší dcerou/synem v mateřské škole ve školním roce 2022/2023. Na základě realizace konkrétního plánu, bude zaznamenáno hodnocení pokroků vašeho dítěte. Při použití těchto údajů v bakalářské práci bude plně zachována anonymita vašeho dítěte.

Předem děkuji za projevení Vaší důvěry.

Sára Hráčková, studentka FHS UTB

.....

Souhlasím se zapojením mého dítěte do spolupráce na základě uvedených informací.

V Uherském Hradišti dne 1. 9. 2022

Podpis zákonného zástupce dítěte:

Vážení rodiče,

Dále bych Vás chtěla poprosit a požádat v rámci spolupráce na bakalářské práci o souhlas k nahlédnutí do školních dokumentů Vaší dcery/syna.

Čestně prohlašuji, že údaje budou použity pouze pro studijní účely do bakalářské práce a anonymita dítěte bude zachována.

Předem děkuji za projevení Vaší důvěry.

Sára Hráčková, studentka FHS UTB

.....

Na základě uvedené žádosti souhlasím s nahlédnutím do školní dokumentace mého dítěte.

V Uherském Hradišti, dne 1. 9. 2022

Podpis zákonného zástupce dítěte.....